

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА МЕТОДИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

**ОРГАНІЗАЦІЯ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
ПЕДАГОГА І БАТЬКІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ
ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ**

Кваліфікаційна робота
Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Виконала:

студентка 6 курсу, 613 групи

Білогубка Мирослава Орестівна

Керівник: кандидат педагогічних наук,
доцент **Цуркан Т. Г.**

*До захисту допущено
на засіданні кафедри
протокол № 4/1 від 16 листопада 2021 р.*

Зав. кафедрою _____ доц. Романюк С. З.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПЕДАГОГА І БАТЬКІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	6
1.1 Поняття педагогічного співробітництва.....	6
1.2 Принципи та форми педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів.....	14
1.3 Аналіз можливостей і засобів мобільної комунікації для організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів.....	27
Висновок до розділу 1.....	33
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ПЕДАГОГА І БАТЬКІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	35
2.1 Характеристика педагогічних умов організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів засобами мобільної комунікації.....	35
2.2 Особливості методики організації педагогічного співробітництва педагога і батьків.....	41
2.3 Дослідження стану взаємодії педагога і батьків молодших школярів засобами мобільної комунікації.....	55
Висновок до розділу 2.....	78
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	85
ДОДАТКИ.....	92

ВСТУП

Актуальність теми. Концептуальною детермінантою педагогічної взаємодії та засобом розвитку особистості є спілкування. Одним із видів педагогічної взаємодії є спілкування педагога з батьками молодших школярів, головна мета якого – побудувати партнерські стосунки та забезпечити педагогічний супровід дитини в сім'ї. Але як же часто саме співробітництво педагога і батьків стає проблемою в 21 столітті. У світі інновацій і технологічного прогресу актуальною залишається проблема комунікації через засоби мобільного зв'язку. У даній проблемі використання телекомунікацій дозволяє педагогам оперативно інформувати батьків про хід навчання і виховання кожного школяра, організовуючи при цьому індивідуальний діалог.

Сучасні інформаційно-комунікаційні технології дозволяють проводити віртуальні збори з батьками, використовуючи для цих цілей списки, розсилки та телеконференції, що дозволяє проводити масові заходи та інформувати батьків без очних зборів та візитів до школи. Використовуючи такі сучасні засоби зв'язку, як мобільні телефони, оснащені доступом до всесвітньої мобільної телефонії, навчальні заклади оперативно інформують про хід і результати навчання кожного школяра. Окрім того, що це дуже зручно, це залишається особливо актуальним в часі пандемії.

Стан дослідження проблеми. Проблема взаємодії вчителя і батьків до 80-х років 20 століття залишалася мало дослідженою вітчизняними та зарубіжними науковцями, а останні роки визначилася як одна з найбільш актуальних, це зумовлює потребу у виявленні, науковому розробленні та апробації ефективних способів організації взаємодії педагога й батьків в освітньому процесі.

Розв'язання цієї проблеми започатковано дослідниками зарубіжних країн: Ш. Амонашвілі, В. Виноградовим, В. Чередовим, Г. Цукерманом; та українськими науковцями Т. Башинською, О. Кіліченко, В. Міляєвою, О.Савченко, В. Тименко, які досліджувати педагогічне співробітництво.

Аналіз теоретичних і методичних джерел із зазначеної проблеми свідчить про значні зміни в поглядах на зміст взаємодії з батьками. Цією проблемою, а саме, питанням засобів мобільної комунікації в педагогічному співробітництві займалися також Т. Голубєва, Л. Островська, В. Павленчик.

Мета дослідження. Теоретично обґрунтувати методику організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів через засоби мобільної комунікації.

Відповідно до мети, було визначено завдання дослідження:

1. Розкрити сутність поняття «педагогічне співробітництво».
2. Проаналізувати сучасні можливості створення дистанційної системи для організації педагогічного співробітництва педагога з батьками молодших школярів.
3. Обґрунтувати методику організації педагогічного співробітництва педагога і батьків засобами мобільної комунікації.
4. Розробити рекомендації щодо організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів засобами мобільної комунікації.

Об'єкт дослідження - педагогічне співробітництво педагога з батьками молодших школярів.

Предмет дослідження – методика організації педагогічного співробітництва педагога з батьками через засоби мобільної комунікації.

Для розв'язання завдань та досягнення мети використані такі **науково-педагогічні методи дослідження**: вивчення та узагальнення педагогічного досвіду методистів, науковців, аналіз психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження; синтез літературних джерел, аналітичний метод узагальнення та структурування отриманої інформації.

Теоретичне значення полягає у науковому обґрунтуванні концептуальних основ педагогічних умов для організації педагогічного співробітництва педагогів з батьками молодших школярів засобами мобільної комунікації.

Практичне значення полягає у тому, що матеріали дослідження можуть бути використані вчителями початкової школи, студентами закладів вищої освіти, а також батьками молодших школярів.

Структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи – 106 сторінок комп'ютерного набору.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПЕДАГОГА І БАТЬКІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

1.1 Поняття педагогічного співробітництва

Здійснимо дефініцію основних понять наукового пошуку. Поняття «співробітництво» у словникових джерелах визначається як «спільна діяльність, спільні дії», «ідея спільної розвиваючої діяльності дорослих та дітей, заснована на взаєморозумінні, проникненні у духовний світ один одного, сумісному аналізі ходу та результатів цієї діяльності».

Терміносполука «педагогічне співробітництво» вживається як тотожне до поняття «педагогічне партнерство», яке трактується у різних ракурсах. Дослідниця Т. Кравчинська дає дефініцію педагогічного співробітництва як системи методів і прийомів виховання та навчання на засадах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості (Кравчинська, 2017).

Авторка багатьох інноваційних праць І. Дичківська вбачає у педагогічному співробітництві новаторський педагогічний напрям, за яким дитина і педагог працюють на співробітницьких, творчих і гуманних засадах. (Дичківська, 2004).

З чітко визначеною системою взаємовідносин всіх учасників освітнього процесу, яка передбачає активне включення всіх учасників у реалізацію спільних завдань та готовність брати на себе відповідальність за їх результати співвідносить педагогічне співробітництво науковець Т. Олійник (2019).

Автор класичних педагогічних праць М. Фіцула ототожнює педагогічне співробітництво із напрямом педагогічного мислення і практичної діяльності, спрямованим на демократизацію і гуманізацію педагогічного процесу (Фіцула, 2003).

Є. Якимчикас дає таке тлумачення педагогічному співробітництву: «багатогранне комплексне новоутворення, яке сприяє формуванню ознак стабільної, ефективної, комплексної взаємодії в рамках системи вчителів-учнів-батьків» (2020).

Найбільш вдале, на нашу думку, тлумачення мети педагогічного співробітництва дають М. Чепіль, Н. Дудник: створення умов для особистісного розвитку дитини у процесі навчання й виховання (Чепіль, Дудник, 2012).

Головне завдання педагогічного співробітництва визначено концепцією Нової української школи – «подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу» (2016); «забезпечення координації дій усіх учасників освітньої комунікації, але при цьому із збереженням індивідуального характеру внеску кожного» (Корж, Чернякова, 2020).

Педагогіка партнерства є обов'язковою умовою у Концепції Нової української школи, у якій зазначено, що місія «Нової української школи – допомогти, розкрити та розвинути здібності, таланти і можливості кожної дитини на основі партнерства між учителем, учнем і батьками» (2016).

Саме на всіх учасників освітнього процесу, побудованого на партнерській взаємодії, покладається відповідальність за досягнутий освітній результат та ініціюється поглиблення такого партнерства як важливого засобу розвитку особистості у сучасній системі освіти: «Школа має ініціювати нову, глибшу залученість родини до побудови освітньо-професійної траєкторії дитини» (2016).

Тільки за таких умов буде сформованого цілісну особистість – випускника Нової української школи, який є різнобічно-розвиненим патріотом та інноватором (2016).

Такий підхід складає основні нормативні засади співробітницької педагогіки: особа – особистісні стосунки – співпраця між особами. Відповідно до нього, вчитель виконує свої функції, зокрема, управлінська, а учень, в свою чергу, має можливість до самостійних дій.

Тому упровадження педагогічного співробітництва зумовлене насамперед концепцією Нової української школи, адже саме в ній вказано, що «в основі педагогіки партнерства – спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими односторонніми, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат» (2016) й визначено основні принципи педагогіки партнерства: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) (2016).

Упровадження педагогічного співробітництва є доцільним також через його відповідність сучасній освітній парадигмі та тенденціям розвитку сучасного суспільства, гуманізації і гуманітаризації, орієнтацію на інноваційний тип навчання (Грішкова, 2004), важливість його ціннісних орієнтирів – «духовно-морального і прагматичного потенціалів процесу взаємодії» педагога й вихованця (Холковська, 2018), реалізацію взаємодії особистостей з певною системою загальнолюдських потреб і цінностей (Бучма, 2019).

Науковці О. Вишневецький, Т. Кравчинська, також вказують на демократичність педагогічного співробітництва та необхідність консолідації зусиль усіх дотичних до освітнього процесу суб'єктів (педагогів, дітей, їхніх батьків) задля побудови й реалізації освітньої траєкторії дитини на основі поваги, довіри, доброзичливого ставлення і взаємної вимогливості (2006), глибшу залученість родини до побудови освітньо-професійної траєкторії дитини вказують також Н. Воєвутко, Л. Самсонюк (2018).

Ученими приділяється значна увага розгляду педагогіки партнерства у контексті засад Нової української школи, що полягає у взаємодії дітей, їхніх родин та педагогів (Бутенко, Рябошапка, Воєдило, 2019), передбачає багатосторонній

комунікаційний процес (Попиченко, 2020) та визнання ключовим принцип дитиноцентризму (Єпіхіна, 2019).

Задля реалізації педагогіки співробітництва використовують дві методики: Так звана «романтична» та шляхом розподілу відповідальності. Відповідно до першої методики, педагог підходить до дитини з боку великої прихильності та любові, його розцінюють як особу, яка «схиляється до рівня дитини» або «віддала серце дітям» з рахунок своєї відданості та інтересам у професії.

Говорячи про другу методику, організовується співпраця між дитиною та вчителем. До функцій наставника відповідно методики входять: підготовка домашнього завдання дитини та визначення всі можливих підходів до їх розв'язання у різних групах школярів. Діти ж у відповідь повинні виконувати: запропоновані вчителем задачі та розв'язати їх самостійно. Таким чином робота здійснюється з обох сторін: педагог – керуючий, учень – виконавець. Ніхто нікого не змушує, ці особи знаходяться у рівних умовах.

Основу педагогічного співробітництва становлять суб'єктивні стосунки учасників освітнього процесу, їх співпраця побудована на толерантній взаємодії в освітньому середовищі, що функціонує на засадах творчості (Яланська), завдяки чому досягається виконання педагогом управлінських функцій і спільна участь батьківських спільнот в організації освітнього процесу (Архипенко, 2020).

Сучасне навчання і виховання учнів вимагає нової педагогічної етики, визначальною рисою якої є взаєморозуміння, взаємоповага та творче співробітництво вчителя та учня. Ця етика утверджує не рольове, а особистісне спілкування (підтримка, співпереживання, утвердження людської гідності, довіра); зумовлює використання особистісного діалогу як форми навчального спілкування, що домінує; спонукання до обміну думок, вражень, моделювання життєвих ситуацій; включає спеціально сконструйовані ситуації вибору, авансування успіху, самоаналізу, самооцінки, самопізнання. Принципово важливою є орієнтація партнерської діяльності вчителя та учня на розвиток творчості — творчої

активності, творчого мислення, здібностей до адекватної діяльності в нових умовах.

Дамо належне значення сутності співробітницької педагогіки, що насамперед визначає гуманне та толерантне ставлення по відношенню до дитини. Забезпечення її необхідними правами щодо вибору: власної гідності, поваги та самоповаги, право на самовираження, а не уподібнювати бажання вихователя.

Відповідно до твердження «діти і батьки ставлять на перше місце такі якості, як життєва активність, оптимізм, доброта, а більша частина вчителів віддає перевагу інтелектуальним якостям», можна усвідомити розбіжності в пріоритетних якостях всіх суб'єктів створення освітнього процесу. Батьки хочуть різнобічно розвивати спроможності дитини, допомагати знаходити себе в середовищі існування за рахунок знаходження життєвих інтересів. З боку вчителів ми бачимо заінтересованість розвинути учнів в навчальному плані, дати їм хорошу освіту, а також допомогти знайти своє покликання.

В такому випадку також є і спільні інтереси – розвивати молоду особистість. Цей фактор спрямовується на майбутню діяльність дитини, допомога у виборі професії та способу діяльності. Звичайно, цей вибір надається самому учню, але допомога старших допомагає прийти до правильних висновків.

В основі соціального партнерства — соціальний діалог, націлений на максимальне узгодження і реалізацію інтересів усіх учасників процесу. Характеризується наявністю сторін, які мають як загальні, так і різні, а іноді й протилежні інтереси, орієнтацією на пошук і досягнення соціального консенсусу, зацікавленістю всіх соціальних суб'єктів у конструктивному вирішенні питань спільної діяльності. Відносини соціального партнерства мають колективний характер, в їх основі лежить колективний інтерес сторін.

Соціальне партнерство в освіті — це добровільна і рівноправна взаємодія всіх учасників освітнього процесу, спрямована на розробку, ухвалення і реалізацію педагогічних і соціально-економічних рішень, які забезпечують ефективний розвиток дітей, їх самовизначення та самореалізацію в соціальному середовищі.

Потенціал соціального партнерства в закладі освіти забезпечується сукупністю ресурсів: інтелектуальних, економічних, кадрових, організаційних, методичних тощо, який ґрунтується на співпраці, спільних інтересах та потребах добровільності та рівноправності всіх партнерів, відповідності змісту, цілей, наслідків та вимогам законодавства у сфері освіти. Технологія соціального партнерства є однією з найбільш ефективних у побудові соціально-орієнтованої взаємодії педагогів, учнів і батьків та організації середовища для такої взаємодії в умовах закладу освіти (Кравчинська, 2017).

Педагог повинен використовувати не тільки спостереження з боку, але й включене спостереження, тобто створювати спеціальні ситуації: спільну працю, дозвілля, заняття з батьками та дітьми. У процесі включеного спостереження педагог може побачити той сімейний бік виховання, який при зовнішньому спостереженні нерідко буває прихований.

У соціумі, де панує закон гуманістичного виховання, а саме добрі стосунки між суб'єктами співробітництва, завжди розвивається освічена та самодостатня особистість. Цю думку підтверджують слова Т. Шавченка «Раз добром нагріте серце вік не прохолоне». Твердження означає, що людяність у колективі від найменшого віку формує довіру та любов до суспільства, що є нормою гуманного середовища.

Слід пам'ятати, що в неформальних обставинах і дорослі, і діти розкриваються різними своїми гранями, тому рекомендується залучати батьків та інших членів родини у підготовку та проведення свят, розваг, організацію екскурсій, тощо.

Зазвичай у таких ситуаціях всі дорослі відчують себе відповідальними за дітей (а не тільки за свою дитину), їх діяльність, безпеку; намагаються активно проявити себе, тому педагог бачить багато виховних прийомів своїх помічників, що дає підставу судити про стиль та методи домашнього виховання.

Завісу особливостей домашнього виховання дозволяє відкрити такий метод, як виконання дитиною в присутності мами (тата, бабусі) будь-якого практичного

завдання. Педагог спостерігає і аналізує реакцію батьків на заняття дочки (сина): характер їхньої допомоги, прийоми стимуляції або придушення дитячої самостійності, оцінку якості роботи, старанність і старання дитини і т.д. (Ванько, 2017).

Тому слід пам'ятати, що «здоров'я» в родині формує сприятливе психологічне здоров'я у наймолодших її членів. Риси характеру, подібні до грубості та авторитарності сприяють розвитку в дитини мізантропічних порушень.

В рамках побудови та впровадження теорії й практики педагогіки партнерства в системі сучасної школи особлива роль приділяється міжособистісній взаємодії «вчитель-учень-батьки» та забезпеченню сприятливого психологічного клімату, оскільки школа є основним середовищем соціалізації, виховання та розвитку учнів. За своєю сутністю партнерство – це певна характеристика взаємовідносин, які передбачають рівність з партнерами, взаємну повагу, взаєморозуміння на основі гуманних демократичних взаємин й творчого підходу до розвитку особистості. Ідеї партнерства в освітньому процесі впроваджуються через гуманізацію освіти, налагодження діалогічності та здатності вчителя до інтерактивності у процесі навчання.

Педагогіка партнерства буде реалізована через дотримання певних умов сучасної школи:

- сприяти формуванню безпечного психологічного й фізичного середовища, яке впливає на ефективність партнерських стосунків;

- формувати гуманістичну спрямованість вчителя, що втілює людиноцентричний підхід до розвитку інноваційного освітнього простору в межах суб'єктивної взаємодії;

- сприяти гармонізації педагогічних та соціальних відносин, формуванню у майбутніх вчителів цілісної картини світу, духовної, педагогічної культури;

- сприяти свідомому, добровільному та активному включенні суб'єктів педагогічної діяльності у навчально-виховний процес сучасної школи. (Якимчикас, 2020).

Партнерство полягає у «встановленні партнерських стосунків з сім'ями учнів; побудові гуманістичних орієнтирів та способів їх досягнення під час спільної діяльності; залученні батьків до організації освітнього процесу та управління життєдіяльністю школи; науково-методичному та інформаційному супроводі як педагогічного, так і психологічного навчання батьків, яке сприяє підвищенню їхньої компетентності; проведенні різноманітних діагностик, мета яких полягає у визначенні запитів та реалізації освітніх потреб як батьків, так і учнів».

Також дослідницею виокремлено критерії, що визначають ефективність ідеї розвитку стосунків партнерства як найпродуктивнішої системи відповідних умов педагогічної взаємодії: сформована професійно-особистісна готовність педагога до гуманізації освітнього середовища; відкритість; позитивна взаємозалежність суб'єктів міжособистісної взаємодії (усвідомлення спільної мети, наявність загальних ресурсів, докладання спільних зусиль для розв'язання проблем); право на автентичність кожного учасника педагогічної взаємодії; усвідомлення індивідуальної та групової відповідальності (внутрішня і зовнішня мотивація спільної діяльності суб'єктів); можливість задовольняти основні міжособистісні потреби в процесі спільної діяльності та спілкування; підтримувальна взаємодія, що забезпечує сприятливий психологічний клімат взаємодії загалом; високий рівень розвитку соціальних умінь і навичок спілкування; рефлексивний аналіз власної поведінки в контексті соціальної поведінки інших суб'єктів.

Головним завданням педагогіки партнерства є подолання інертності мислення, перехід на якісно-новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. Це завдання реалізовується у спільній діяльності учителя й учнів, учителя й батьків, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку школярів (Ягупов).

Для педагога є важливим розвинути в своїх учнів демократичність щодо соціуму. Цей підхід полягає у ставленні до дитини як вже до повноцінно-сформованої особистості зі своїм багажем досвіду та знань. А також ставлення до

неї з рівноцінними правами, довірою, вимогливість з обох сторін та доброзичливість.

Батьки і педагоги – дві найпотужніші сили в процесі становлення особистого розвитку кожної людини, роль яких неможливо перебільшити. В обох сторін є свої переваги, свої достоїнства, своя специфіка. Ураховуючи це, класний керівник виробляє свою стратегію діяльності, при цьому обов'язково враховувати реалізацію основних виховних завдань: формування класного колективу як виховного середовища, що забезпечує розвиток кожної дитини; організація всіх видів групової, колективної та індивідуальної діяльності учнів; забезпечення сприятливого психологічного клімату в класному колективі; співпраця з батьками учнів як дієвий засіб та запорука успішного виховання молодого покоління. Якщо педагог зумів налагодити довірчі стосунки з батьками, викликати у них бажання допомагати своїй дитині, підтримувати її, розвивати різнобічні таланти. Тільки тоді можна бути певним, що своїх виховних цілей він досягне (Тесленко, 2020).

Таким чином, метою педагогічного співробітництва є створення умов для особистісного розвитку дитини як добровільного одnodумця, соратника, співробітника педагога в освітньому процесі. Завданнями педагогічного співробітництва є побудова нового формату взаємовідносин між учасниками освітнього процесу, забезпечення координації дій усіх учасників освітньої комунікації.

1.2 Принципи та форми педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів

Основами педагогічного співробітництва, визначеними на засадах упровадження ідей Нової української школи, вважаються: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального

партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей) (Вишневецький, 2006).

Відповідно до цих міркувань, можна виділити, що успішна взаємодія між батьками та педагогами являється основним критерієм успіху дітей. Цей вид партнерства має корені у таких рисах взаємовідносин: добровільність, рівність, розуміння та взаємодопомога.

Треба чітко усвідомлювати, що ці пункти безпосередньо впливають на розвиток здорової суспільної комунікації у розумінні дітей. Можна виокремити кілька процесів задля успішної партнерської педагогіки:

- всі процеси навчальної комунікації здійснюються на основі взаємоповаги;
- довіра між суб'єктами навчального процесу та наполегливій праці кожного;
- ставлення до кожного учасника з позитивного та доброзичливого боку;
- взаєморозумінні та комунікаційних процесах у колективі, розуміння того, що їх поєднує і що в результаті буде отримано;
- самостійний та повністю вільний вибір;
- рівноправність всіх суб'єктів;
- розподіл обов'язків в добровільному порядку;

Проте українські вчені С. Крошка, І. Оніщенко, С. Тесленко, І. Унгурян у межах своїх наукових розвідках підкреслюють важливість окремих складових: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах, стосунках; розподілене лідерство; соціальне партнерство; довіра відносин, особистісна зацікавленість батьків, емансипація батьків (Панчук, Петрук) та додатково виокремлюють ще й підтримку, співпереживання, використання особистісного діалогу як домінуючої форми спілкування, спонукання до обміну думок, вражень, моделювання життєвих ситуацій; спеціально сконструйовані ситуації вибору, авансування успіху, самоаналізу, самооцінки, самопізнання (Олійник, Тесленко, 2020); навчання без примусу, ідея важкої мети, ідея опори,

вільний вибір, випередження, відповідної форми, інтелектуального поля, самоаналізу та оцінювання діяльності, постановки значних цілей, самовизначення, життєтворчості (Кремень, Артемова, Буровицька, 2016); створення механізмів багатостороннього співробітництва та інтеракції за участю педагогів, учнів, батьків, адміністрації закладу освіти та громадських організацій; удосконалення системи партнерських угод, де зазначені особливості.

У батьків та вчителів формується особливий засіб комунікації в педагогічному процесі:

- постійна комунікація задля визначення цілей та контролю поточної стадії розвитку. Цей спосіб допомагає постійно співіснувати з дітьми та запобігати виникненню будь-яких проблем;
- неформальні зустрічі, а саме святкування свят, що є важливими елементами розвитку дітей;
- допомога з батьківської сторони в усіх питаннях, від організації свят до масштабніших заходів;
- участь батьків у шкільному та позашкільному житті дітей, допомога в добровільному форматі при вирішенні завдань та навчальних матеріалів, обмін досвідом.

Педагогічне співробітництво буде реалізоване через дотримання певних умов сучасної школи: сприяти формуванню безпечного психологічного й фізичного середовища, яке впливає на ефективність партнерських стосунків; формувати гуманістичну спрямованість педагога, що втілює людиноцентричний підхід до розвитку інноваційного освітнього простору в межах суб'єктивної взаємодії; сприяти гармонізації педагогічних та соціальних відносин, формуванню у педагогів цілісної картини світу, духовної, педагогічної культури; сприяти свідомому, добровільному та активному включенні суб'єктів педагогічної діяльності в освітній процес.

Важливо співпрацювати задля досягнення спільної мети, а також допомагати одне одному при виникненні будь-яких проблем. Отримання

особистісного права та свободи в соціумі визначає неперервний розвиток суспільства.

Розкриємо особливості використання принципів педагогіки партнерства в умовах закладу початкової освіти (таблиця 1.2.1).

Таблиця 1.2.1

**Використання принципів педагогіки партнерства в умовах закладу
початкової освіти**

Принцип педагогічного співробітництва	Реалізація принципу педагогіки партнерства у роботі з батьками	Форми партнерства	Інструменти, засоби партнерства
повага до особистості	Обговорення актуальних для розвитку дитини проблем	Діалог, полілог	Спілкування з батьками у месенджері
доброзичливість і позитивне ставлення	Спільні виховні заходи у форматі «діти+батьки»	Колективні творчі справи	Індивідуальні та групові бесіди
довіра у відносинах	Участь в коригуванні змісту занять	Діалог, полілог, дискусія	Індивідуальні та групові бесіди
діалог – взаємодія – взаємоповага	Обговорення досягнень у розвитку дитини	Діалог	Індивідуальні та групові бесіди
проактивність	Участь в коригуванні змісту занять, у покращенні умов закладу освіти	Благодійництво	Спілкування з батьками у месенджері, спільні наради з адміністрацією закладу дошкільної освіти
право вибору та відповідальність за нього	Проектування освітнього середовища, побудова траєкторії розвитку дитини	Діалог, полілог, диспут	Батьківські збори

горизонтальність зв'язків	Проектування методичної моделі виховних заходів	Конференція	Коло ідей, створення Google форм
рівність сторін, добровільність	Обговорення досягнень у розвитку дитини	Діалог, полілог, диспут	Батьківські збори
прийняття зобов'язань	Проектування освітнього середовища, побудова траєкторії розвитку дитини	Публічний виступ	Батьківський звіт
обов'язковість виконання домовленостей	Критичний аналіз освітніх результатів молодших школярів	Конференція	Батьківські збори

На основі аналізу принципів педагогіки партнерства можна окреслити ті принципи, які є найбільш дотичними до освітнього процесу у початковій школі (рис.1.2.1)

Рис.1.2.1. Реалізація принципів педагогічного співробітництва між педагогами і батьками молодших школярів

Таким чином, основними принципами педагогічного співробітництва є: повага до особистості; доброзичливість і позитивне ставлення; довіра у відносинах; діалог – взаємодія – взаємоповага; розподілене лідерство (проактивність, право вибору та відповідальність за нього, горизонтальність зв'язків); принципи соціального партнерства (рівність сторін, добровільність прийняття зобов'язань, обов'язковість виконання домовленостей).

Відзначимо, що співробітництво встановлюється між вчителями, адміністрацією, учнівськими та вчительськими організаціями, а принципи співробітництва поширюються на всі види відносин учнів, вчителів та керівників з навколишнім соціальним середовищем (батьками, сім'єю, громадськими та трудовими організаціями).

У педагогіці співробітництва виділяють чотири напрями: (Гладюк, 2018)

Гуманно-особистісний підхід до дитини. У центр шкільної освітньої системи ставиться розвиток усієї цілісної сукупності якостей особистості.

Мета школи – розвиток у дітей внутрішніх сил та можливостей, використовувати їх для більш повного та вільного розвитку особи.

Гуманно-особистісний підхід поєднує такі ідеї:

- новий погляд на особистість як мету освіти, особистісну спрямованість навчально-виховного процесу;
- гуманізацію та демократизацію педагогічних відносин;
- відмова від прямого примусу як методу, що не дає результатів у сучасних умовах;
- нове трактування індивідуального підходу;
- формування позитивної «Я-концепції», тобто системи усвідомлених та неусвідомлених уявлень особистості про себе, на основі яких вона будує свою поведінку. (Степаненко, 2018)

Новий погляд на особистість представляють такі позиції:

- особистість проявляється, виступає у ранньому дитинстві, дитина у школі – повноцінна людська особистість;

- особистість є суб'єктом, а не об'єктом у педагогічному процесі;
- особистість – мета освітньої системи, а не засіб для досягнення будь-яких зовнішніх цілей;

- кожна дитина має здібності, багато дітей талановиті;
- пріоритетними якостями особистості є вищі етичні цінності (доброта, кохання, працьовитість, совість, гідність, громадянськість та ін.).

Відзначимо також гуманізацію та демократизацію педагогічних відносин.

Особистісні відносини є найважливішим фактором, що визначає результати навчально-виховного процесу. Гуманне ставлення до дітей включає:

- педагогічну любов до дітей, зацікавленість у їхній долі;
- оптимістичну віру у дитину;
- співробітництво, майстерність спілкування;
- відсутність прямого примусу;
- пріоритет позитивного стимулювання;
- толерантність до дитячих недоліків.

Демократизація відносин стверджує:

- зрівняння учня та вчителя у правах;
- право дитини на вільний вибір;
- право на помилку;
- право на власну думку;
- дотримання Конвенції про права дитини;
- стиль стосунків вчителя та учнів: не забороняти, а спрямовувати; не керувати, а співкерувати; не примушувати, а переконувати; не командувати, а організовувати; не обмежувати, а надавати свободу вибору. (Буряк, 2018)

Навчання без примусу. Основним змістом нових відносин є скасування примусу як негуманного і такого, який не дає результату. Проблема полягає у абсолютизації принципу та визначенні розумних заходів. Взагалі виховання неможливе без примусу: це є засвоєння системи громадських заборон.

Але покарання принижує, гнітить, сповільнює розвиток, що призводить до виховання раба. Потрібно відійти від примусу до таких рамок, коли воно не викликати відторгнення.

Навчання без примусу характеризує:

- вимогливість без примусу, що ґрунтується на довірі;
- захопленість, народжена цікавим викладанням;
- заміна примусу бажанням, яке породжує успіх;
- ставка на самостійність та самодіяльність дітей;
- застосування непрямих вимог через колектив. (Васянович, 2017)

Нове трактування індивідуального підходу. Суть нового індивідуального підходу в тому, що потрібно рухатись в системі освіти не від навчального предмету до дитини, а від дитини до навчального предмету, йти від її можливостей, які має дитина, а вивчати його з урахування потенційних можливостей, які необхідно розвивати, удосконалювати та збагачувати. Нове трактування індивідуального підходу включає:

- відмова від орієнтування на середнього учня;
 - пошук найкращих якостей особистості;
 - застосування психолого-педагогічної діагностики особистості (інтереси, здібності, спрямованість, Я-концепція, якості характеру, особливості розумових процесів);
 - облік особливостей особистості у навчально-виховному процесі;
 - прогнозування розвитку особистості;
 - конструювання індивідуальних програм розвитку, його корекція.
- (Гордієнко, 2016)

Формування позитивної Я-концепції особистості. Я-концепція - це система усвідомлених та неусвідомлених уявлень особистості про саму себе, на основі яких вона будує свою поведінку.

У шкільні роки Я-концепція - основа внутрішнього стимулюючого механізму особистості. Позитивна, мажоритарна Я-концепція (Я подобаюсь, Я

здатний, Я значу) сприяє успіху, ефективної діяльності, позитивним проявам особистості. Негативна Я-концепція (Я не подобаюсь, не здатний, не потрібний) заважає успіху, погіршує результати, сприяє зміні особистості в негативний бік.

Особистісний підхід включає як одне з найважливіших завдань формування у дитини позитивної Я-концепції. Для цього в першу чергу необхідно (Степаненко, 2018):

- бачити в кожному учні унікальну особистість, поважати її, розуміти, приймати, вірити в неї («Всі діти талановиті» – ось переконання вчителів);

- створювати ситуацію успіху особистості, схвалення, підтримки, доброзичливості, щоби шкільна життєдіяльність, зокрема навчання приносили дитині радість; «Вчитися переможно!»;

- виключити прямий примус, а також акценти на відставання та інші недоліки дитини; розуміти причини дитячого незнання чи неправильної поведінки та усувати їх, не завдаючи шкоди гідності і Я-концепції дитини («Дитина хороша, поганий її вчинок»);

- надавати можливості та допомагати дітям реалізовувати себе у позитивної діяльності «У кожній дитині - диво; чекай на нього!».

Основними педагогічними умовами педагогічного співробітництва педагога початкової освіти із сім'єю є нетрадиційні форми взаємодії педагога початкової освіти та сім'ї, а також методи, спрямовані на залучення батьків до виховання своїх дітей.

Не всі сім'ї повною мірою реалізують весь комплекс можливостей для дитини. Причини різні: сім'ї не хочуть виховувати дитину, інші – не вміють це робити, треті – не розуміють, навіщо це потрібно. У всіх випадках потрібна кваліфікована допомога загальноосвітнього закладу (Єрмоєнко, 2017).

В даний час актуальними завданнями залишається індивідуальна робота з сім'єю, диференційований підхід до родин різного типу, турбота про те, щоб не прогавити з поля зору та впливу фахівців не тільки важкі, а й не зовсім благополучні у якихось неконкретних, але найважливіших питаннях сім'ї.

Відвідування сім'ї дитини багато дає для її вивчення, встановлення контакту з дитиною, її батьками, з'ясування умов виховання, не перетворюючи це на формальний захід.

Педагогу необхідно заздалегідь узгодити з батьками зручний для них час відвідування, а також визначити мету свого візиту. Прийти до дитини додому – це прийти у гості.

Отже, треба бути в хорошому настрої, привітним, доброзичливим.

Слід забути про скарги, зауваження, не допускати критики на адресу батьків, їх сімейного господарства, способу життя, поради (поодинокі) давати нетактовно, це не завжди ненав'язливо та гуманно. Поведінка та настрої дитини (радісний, розкутий, притихлий, збентежений, привітний) також допоможуть зрозуміти психологічний клімат сім'ї (Кайдалова, 2011).

День відкритих дверей, будучи досить поширеною формою роботи, дає можливість познайомити батьків із установою, його традиціями, правилами, особливостями виховно-освітньої роботи, зацікавити нею та залучити до участі. Проводиться як екскурсія по школі з відвідуванням класів, де виховуються та навчаються учні батьків, що прийшли. Можна показати фрагмент роботи загальноосвітньої установи (колективну працю дітей, збори на прогулянку та ін.). Після екскурсії та перегляду педагоги розмовляють з батьками, з'ясовують їх враження, відповідають на запитання (Головко, 2013).

Розмови проводяться як індивідуальні, так і групові. І в тому, і в іншому випадку чітко визначається мета: що необхідно з'ясувати, чим можемо допомогти. Зміст бесіди лаконічний, значущий для батьків, подається таким чином, щоб спонукати співрозмовників до висловлювання.

Педагог має вміти не лише говорити, а й слухати батьків, висловлювати свою зацікавленість, доброзичливість.

Консультації. Зазвичай складається система консультацій, які проводяться індивідуально, а також групові.

На груповій консультації можна запрошувати батьків різних класів, які мають однакові проблеми чи, навпаки, успіхи у вихованні (примхливі діти; діти з яскраво вираженими здібностями до малювання, музики). Цілями консультації є засвоєння батьками певних знань, умінь, допомога їм у вирішенні проблемних питань.

Форми проведення консультацій різні (кваліфіковане повідомлення фахівця з подальшим обговоренням; обговорення статті, заздалегідь прочитаної всіма запрошеними на консультацію; практичне заняття, наприклад, на тему «Як навчати з дітьми вірш») (Лубко, 2020).

Батьки, особливо молоді, потребують отримання практичних навичок у виховання дітей молодшого віку. Їх доцільно запрошувати на семінари-практикуми. Ця форма роботи дає можливість розповісти про способи та прийоми навчання та показати їм: як читати книгу, розглядати ілюстрації, розмовляти про прочитане, як готувати руку дитини до листа, як вправляти артикуляційний апарат та ін.

Батьківські збори проводяться групові та загальні (для батьків всієї установи). Загальні збори організовуються 2-3 рази у рік. На них обговорюють завдання на новий навчальний рік, результати освітньої роботи, питання фізичного виховання та проблеми літнього оздоровчого періоду та ін. На загальні збори можна запросити лікаря, юриста, дитячого психолога. Передбачаються виступи батьків. (Безена, 2020)

Групові збори проводяться раз на 2-3 місяці. На обговорення виносять 2-3 питання (одне питання готує вчитель, за іншими можна запропонувати виступити батькам або комусь із спеціалістів). Щороку одне зібрання доцільно присвячувати обговоренню сімейного досвіду дітей.

Вибирається тема, яка є цікавою та актуальною для цієї класу, наприклад, «Чому наші діти не люблять трудитися?», «Як виховати у дітей інтерес до книги», «Телевізор - друг чи ворог у вихованні дітей?».

Батьківські конференції. Основна мета конференції – обмін досвідом сімейного виховання. Батьки заздалегідь готують повідомлення, педагог при необхідності надає допомогу у виборі теми, оформленні виступу.

На конференції може виступити спеціаліст. Його виступ дається «для підвищення актуальності», щоб викликати обговорення, а якщо вийде, то й дискусію. Конференція може відбуватися в рамках однієї початкової установи, але практикуються конференції міського, районного масштабів. Важливо визначити актуальну тему конференції («Турбота про здоров'я дітей», «Залучення дітей до національної культури», «Роль сім'ї у вихованні дитини»). До конференції готується виставка дитячих робіт, педагогічна література, матеріали, що відбивають роботу шкіл, тощо. (Передій, 2019)

Завершити конференцію можна спільним концертом дітей, співробітників загальноосвітнього закладу, членів сімей. В даний час у зв'язку з перебудовою системи виховання, практичні працівники шукають нові, нетрадиційні форми роботи з батьками, засновані на співпраці та взаємодії педагогів та батьків. Наведемо приклади деяких із них. (Висоцька, 2018)

Сімейні клуби. На відміну від батьківських зборів, в основі яких покладена повчальна форма спілкування, клуб будує відносини з сім'єю на засадах добровільності та особистої зацікавленості. У такому клубі людей поєднує загальна проблема та спільні пошуки оптимальних форм допомоги дитині. Тематика зустрічей формулюється та визначається батьками. Сімейні клуби – динамічні структури. Вони можуть зливатися в один великий клуб або дробитися на дрібніші - все залежить від тематики зустрічі та задуму організаторів.

Значною підмогою у роботі клубів є бібліотека спеціальної літератури з проблем виховання, навчання та розвитку дітей.

Педагоги стежать за своєчасним обміном, підбором необхідних книг, складають інструкції новинок. Враховуючи зайнятість батьків, використовуються такі нетрадиційні форми спілкування з сім'єю, як «Батьківська пошта» та «Телефон довіри».

Будь-який член сім'ї має можливість у короткій записці висловити сумніви з приводу методів виховання своєї дитини, звернутися за допомогою до конкретного фахівця і т.д. Телефон довіри допомагає батькам анонімно з'ясувати якісь значущі для них проблеми, попередити педагогів про помічені незвичайні прояви дітей.

Нетрадиційною формою взаємодії із сім'єю є бібліотека ігор. Оскільки ігри вимагають участі дорослого, це змушує батьків спілкуватися з дитиною. Якщо традиція спільних домашніх ігор прищеплюється бібліотеці з'являються нові ігри, вигадані дорослими разом із дітьми. У приміщенні, де працює гурток, діти та дорослі можуть знайти все необхідне для художньої творчості: папір, картон, непридатні матеріали та ін. Співпраця психолога, вчителів та сім'ї допомагає не тільки виявити проблему, що стала причиною складних взаємин батьків з дитиною, а й показати можливості її вирішення. (Головко, 2013).

Таким чином, взаємодія педагога початкової освіти з сім'єю можна здійснювати за допомогою різноманітних педагогічних умов, включаючи нетрадиційні методи. Взаємодія сім'ї та загальноосвітнього закладу відбувається у різних формах, прийнятних та педагогів та для батьків. Результати такої взаємодії залежать від активності обох сторін. При цьому необхідно прагнути встановлення рівноправних відносин між педагогом-психологом, вихователем та батьками.

Вони характеризуються тим, що у батьків формується установка на контакт, виникають довірчі відносини до фахівців, які, однак, не означають повної згоди, залишаючи право на власну точку зору. Взаємини протікають у дусі рівноправності партнерів. Батьки не пасивно вислуховують рекомендації фахівців, а самі беруть участь у складанні плану роботи з дитиною вдома.

Таким чином, спілкування початкової організації та батьків пронизує виховно-освітню роботу у загальноосвітньому закладі. У сучасному освітньому дискурсі саме використання нетрадиційних форм спілкування поряд із традиційними сприяє підвищенню ефективності організації освітнього простору та

отримання високих показників соціалізації та підготовки до школи дітей молодшого шкільного віку.

1.3 Аналіз можливостей і засобів мобільної комунікації для організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів

Впровадження засобів мобільної комунікації стало можливим завдяки використанню та розвитку сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), під якими розуміють «уніфіковані технології та інтеграцію телекомунікацій, комп'ютерів, підпрограмного забезпечення, програмного забезпечення, накопичувальних та аудіовізуальних систем, які дозволяють користувачам створювати, одержувати доступ, зберігати, передавати та змінювати інформацію» (Буровицька, 2016), «сукупність методів і засобів застосування інформаційних технологій на основі комп'ютерних мереж і засобів зв'язку для забезпечення ефективного процесу навчання» (Головко, 2013), «сукупність методів, засобів і прийомів, використовуваних для збирання, систематизації, зберігання, опрацювання, передавання, подання всеможливих повідомлень і даних, суттєво впливають на характер виробництва, наукових досліджень, освіти, культуру, побут, соціальні взаємини і структури» (Жалдак, 2011).

Під використанням можливостей засобів мобільної комунікації для організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів варто враховувати анонсовану науковцями всеохоплюваність поширення ІКТ (Кривонос, 2012), їх класифікацію, зокрема програмні продукти: Інтернет і його інструменти (електронна пошта, браузері, веб-сайти, пошукові системи, форуми, аудіо- та відео чати), засоби IP-телефонії, платформи для мережевих курсів, блоги, мікроблоги, сервіси для зберігання фото, відео, презентацій, контактні сервіси, smart-технології, хмарні технології, геосервіси (Буровицька, 2016), їх особливості: гіпертекстову організацію інформації, мультимедійність, унаочнення, гіпермедійність, можливість уніфікованого та творчого подання інформації,

необмежені можливості для створення та публікації власних електронних даних (Жовнич, 2017), виконувани ними в освітньому процесі функції: навчальну, мотиваційну, організаційну, розвивальну, виховну функції (Лубко, 2020), позитивний вплив ІКТ на поліпшення якості і доступності освіти, підвищення ефективності освітнього процесу з формування компетентностей і кваліфікацій особи, конкурентоспроможного людського капіталу (Биков, 2019), на підвищення ефективності управління освітньою установою (Попович, 2020) та на освітні процеси загалом (Спірін, 2011).

Основним підґрунтям використання можливостей засобів мобільної комунікації для організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів є ІКТ, завдяки їх здатності й швидкості передавання інформації від однієї людини до іншої сприяє успішній і швидкій адаптації людини до різних умов і змін (Зайцев, 2017); ролі у створенні нової системи освіти, що відповідає вимогам інформаційного суспільства і процесу модернізації традиційної системи освіти (Ставицька,); позитивної ролі у подоланні стереотипів, формуванні сучасної інформаційної культури людини та необхідного рівня інформаційно-комунікаційної та полікультурної компетентностей (Іванюк, 2017); удосконалення освітнього процесу (Кайдалова, 2011); сприянні всебічному і гармонійному розвитку всіх учасників освітнього процесу (Головко, 2013).

Можна переконливо стверджувати, що використання можливостей засобів мобільної комунікації для організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів відкриває багато можливостей для спілкування, професійної діяльності, професійного розвитку (Воротникова, 2011), оптимального розвитку суб'єктів освітнього процесу (Паніна, Вавілова, 2008).

Використання можливостей засобів мобільної комунікації для організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів є частиною комп'ютерно-орієнтованого освітнього середовища, яке спрямоване на підвищення якості, доступності та ефективності освіти, професійного самовдосконалення упродовж усього життя, гармонійного розвитку, задоволення потреб, розкриття

творчого потенціалу людини (Клочко, 2016); частиною цілісної системи віртуального навчального середовища (Коцюба, 2017), орієнтованого на виклики інформаційного суспільства (Вакалюк, Шевельова, 2015).

При використанні можливостей засобів мобільної комунікації для організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів слід вибрати засоби та форми організації такого співробітництва. При такій системі доречно взяти до уваги такі, запропоновані у методичних рекомендаціях з організації дистанційного навчання, критерії: відповідність поставленим цілям, універсальність інструментів, зрозумілість інтерфейсу та форми: відео конференція, форум, чат, блог, електронна пошта, анкетування, соціальні мережі, месенджери (Viber), сервіси Google. Також це дистанційні платформи: Moodle (<https://moodle.org/>) — безкоштовна відкрита система управління дистанційним навчанням; Google Classroom — це сервіс, що пов'язує Google Docs, Google Drive і Gmail, дозволяє організувати он-лайн-навчання, використовуючи відео-, текстову та графічну інформацію; YouTube-канал; Zoom — сервіс для проведення відеоконференцій та он-лайн-зустрічей; Classtime — платформа для створення інтерактивних навчальних додатків, яка дозволяє вести аналітику навчального процесу і реалізовувати стратегії індивідуального підходу; LearningApps — он-лайн сервіс, який дозволяє створювати інтерактивні вправи.

Усі ці описані інструменти і платформи виконують важливе завдання — сприяють налагодженню комунікації між учнями, батьками та вчителями, забезпечують оперативне інформування щодо динамічних змін, оголошення від адміністрації закладу освіти.

Ці інструменти і платформи передбачають можливість співпрацювати не тільки з учнями, але й батьками у плані інформування про навчальні результати здобувачів освіти, у вивченні батьківської думки на питання/проблему, проведення батьківських зустрічей у режимі он-лайн.

Як слушно зазначають І. Бацуровська й О. Самойленко, такі інструменти дають змогу урізноманітнювати засоби спілкування і педагогічного

співробітництва (електронна пошта, чат, форум, обмін файлами тощо); активізувати роль учителя й здійснювати повний контроль за процесом навчання; застосовувати багаторівневу систему тестування; поповнювати базу даних, накопичувати різнобічну статистику.

Отож, можливості використання можливостей засобів мобільної комунікації для організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів полягають у здійсненні оперативного й динамічного інформаційного обміну між учителем і батьківською спільнотою, урахуванні думки батьків, їх долучення до побудови індивідуальної траєкторії освіти й розвитку учня, здійсненні анкетувань чи опитувань батьків щодо вирішення актуальних питань і проблем, спрямовується на розширення доступу батьківського загалу до освітнього процесу їхніх дітей, на створення оптимально сприятливих умов задля гармонійного і повноцінного розвитку особистості у системі освіти.

Використання педагогом засобів мобільної комунікації з батьками в умовах карантинних обмежень стало можливим оволодінню педагогічною спільнотою цифрової компетентності, яку дослідниця І. Колесникова цілком справедливо називає «особистою, професійною потребою та викликом в умовах швидкого розвитку інформаційного суспільства», за якою сучасний педагог «повинен вміти застосовувати інноваційні методики викладання та різні форми інтегрованого навчання, створювати ефективне освітнє середовище, оцінювати власну практику в контексті освітніх новацій, здійснювати моніторинг розвитку учнів, використовуючи при цьому сучасні цифрові технології, інноваційні освітні сервіси та ресурси глобальної мережі Інтернет» (Колесникова, 2019).

До засобів мобільної комунікації відносять цифрові і портативні мобільні пристрої, завдяки яким можна здійснювати дії щодо створення, збирання, зберігання, обробки, відображення, передавання, розповсюдження, використання, захисту інформації (Соє, Тютюн, Косовець).

За даними проведеного під час карантину всеукраїнського опитування батьків найбільшу популярність здобули такі засоби мобільної комунікації:

соціальні мережі та месенджери, дистанційні платформи, електронна пошта. Найпопулярніші інструменти та платформи для дистанційного навчання – Classroom, Youtube, Zoom, Skype. Найпопулярнішими сомережами визнано Facebook, Telegram. Серед месенджерів найбільшу популярність здобув Viber.

У напрямі комунікації педагогів і батьків на платформі Classroom є можливість розсилки звітів батькам чи опікунам здобувачів освіти (Ткач, 2019). Zoom дозволяє проводити будь-які колективні, групові форми роботи з батьківською спільнотою, у тому числі класичний варіант батьківських зборів, але у режимі он-лайн. Цей засіб забезпечує високий рівень візуалізації, що наближає процес комунікації до традиційного живого спілкування.

Skype дає можливості оперативного інформаційного обміну між педагогом і батьками як у формі коротких текстових повідомлень, обміну файлами, так і аудіо- й відеозв'язку, має можливість організації конференції.

Соціальні мережі Facebook, Telegram та інші створюють умови для обміну між вчителями і батьками цікавими й актуальними публікаціями. Це можуть бути нормативні документи, дозвільний контент тощо.

Месенджері, зокрема надпопулярний Viber, дають можливість текстових, аудіовізуальних, відеообмінів різними видами інформації. Корисною при цьому є можливість утворювати відкриті / закриті групи та забезпечувати оперативне й динамічне інформування усіх батьківських спільнот, зберігаючи при цьому й формат індивідуальної комунікації.

Не охоплений вищезгаданим опитуванням, але корисним в умовах карантину засобом мобільної комунікації між учителем і батьками є хмарний сервіс Google, який дає можливість спільного доступу до документів Google, набору інструментів для редагування, які дозволяють поліпшити спільну роботу – можна миттєво створювати нові документи, таблиці та презентації, працювати одночасно з іншими користувачами над одним документом і переглядати зміни, які вносяться в режимі реального часу (Ткач, 2019).

Документи Google – це безкоштовний набір веб-сервісів у формі моделі SaaS, а також інтернет-сервіс хмарного зберігання файлів з функціями файлообміну, що розробляється Google. Документи, що створюються студентом, зберігаються на спеціальному сервері Google, або можуть бути експортовані у файл. Це одна з ключових переваг програми, оскільки доступ до введених даних може здійснюватися з будь-якого комп'ютера, підключеного до Інтернету (при цьому доступ захищений паролем). Документи Google дозволяють учасникам навчального процесу віддалено працювати над загальними документами і проектами, а тьютору контролювати і керувати цією роботою. Документи Google являють собою он-лайнний офіс, який включає в себе повноцінні інструменти для створення текстових документів, електронних таблиць, наочних посібників, PDF-файлів та презентацій, а також їх спільного використання та публікації в Інтернеті часу (Ткач, 2019).

Крім цього, педагоги-практики активно й досить позитивно відгукуються про такий засіб мобільної комунікації з батьками як Classtime, що допомагає вчителю та батькам керувати власним часом. Він дає можливість опитування для батьків у одночасно чітко структурованій і відкритій формі, використовуючи різні типи питань. Його перевагами є: можливість роботи на різних цифрових пристроях; зручність та легкість у використанні; швидкість; автоматичне опрацювання результатів (графік, таблиця); чітка структурованість; можливість відразу побачити відповіді на відкриті питання; підтримка широкого спектра налаштувань.

Основними перевагами засобів мобільної комунікації є: простота у використанні, доступний і зручний взаємозв'язок між учнями, учителями та батьками, персональний підхід, рентабельність; легка, швидка та якісна візуалізація, удосконалення навичок роботи із сучасними технологіями (Соє, Тютюн, Косовець).

Поряд із перевагами дослідники Б. Комар, О. Соє, Л. Тютюн, О. Косовець виділяють і недоліки засобів мобільної комунікації при спілкуванні учителів з батьками: технічні обмеження, матеріальні можливості суб'єктів комунікації.

За допомогою сучасних засобів мобільної комунікації можна упроваджувати різні форми педагогічного співробітництва учителя з батьками. Ці форми схвалені багатьма науковцями, зокрема це тренінги, дискусії, рольові ігри, сімейні вечори, батьківські клуби, вечори творчих родин, лекції, семінари, педагогічні практикуми, конференції для батьків, зустрічі за «круглим столом», ділова гра, які сприяють виробленню у батьків сучасних поглядів на виховання дитини, опанування конкретних методів і прийомів педагогічного спілкування, доброзичливого ставлення до дітей, серйозного і сумлінного виконання своїх обов'язків (Новицька, Новицька, 2020); чати, групи у соціальних мережах, месенджерах, відеобесіди, неформальне спілкування, добровільна допомога під час створення освітніх матеріалів, формування освітнього середовища, обмін життєвим та професійним досвідом (Коновальчук, 2021), (Тесленко, 2020).

При використанні різних форм мобільної комунікації з батьками педагог-практик О.Ткач радить дотримуватися усталених етикетних правил, серед яких: слідування звичним реаліям поведінки, поважливе ставлення до часу і можливостей інших суб'єктів комунікації, взаємодопомога, уникнення конфліктів, збереження приватності спілкування, уникнення зловживань надмірними ресурсними можливостями, уміння пробачати іншим їхні помилки (Ткач, 2019).

Отож, основними засобами мобільної комунікації педагога з батьками в умовах карантину можна вважати інструменти та платформи для дистанційного навчання Classroom, Youtube, Zoom, Skype, Classtime; Соцмережі Facebook, Telegram, месенджер Viber, хмарний сервіс Google.

Висновок до розділу 1

Аналізуючи сутність педагогічного співробітництва, ми дійшли висновку, що педагогічне співробітництво – це система методів і прийомів виховання та навчання на засадах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості за участю усіх зацікавлених суб'єктів (учителів, батьків учнів) з обов'язковим

розподілом відповідальності за досягнутий результат. Метою педагогічного співробітництва є створення умов для особистісного розвитку дитини як добровільного одностороннього, соратника, співробітника педагога в освітньому процесі. Завданнями педагогічного співробітництва є побудова нового формату взаємовідносин між учасниками освітнього процесу, забезпечення координації дій усіх учасників освітньої комунікації. Упровадження педагогічного співробітництва зумовлене Концепцією Нової української школи, відповідністю сучасній освітній парадигмі та тенденціям розвитку сучасного суспільства, гуманізації і гуманітаризації, орієнтацією на інноваційний тип навчання.

Вдаючись до аналізу можливостей створення умов для організації педагогічного співробітництва, ми визначили, що створення й упровадження для організації педагогічного співробітництва набуло актуальності у зв'язку із запровадженням дистанційного навчання та стало можливим завдяки активному розвитку й упровадженню інформаційно-комунікаційних технологій. Можливості створення умов для організації педагогічного співробітництва полягають у здійсненні оперативного й динамічного інформаційного обміну між учителем і батьківською спільнотою, урахуванні думки батьків, їх долученні до побудови індивідуальної траєкторії освіти й розвитку учня, здійсненні анкетувань та опитувань батьків щодо вирішення актуальних питань і проблем, спрямовується на розширення доступу батьківського загалу до освітнього процесу їхніх дітей, на створення оптимально сприятливих умов задля гармонійного і повноцінного розвитку особистості у системі освіти.

Під час аналізу використання засобів мобільної комунікації між учителем і батьками було встановлено, що основними засобами мобільної комунікації педагога з батьками в умовах карантину є інструменти та платформи для дистанційного навчання: Classroom, Youtube, Zoom, Skype, Classtime; . соцмережі Facebook, Telegram, месенджер Viber, хмарний сервіс Google.

РОЗДІЛ 2

МЕТОДИКА ОРГАНІЗАЦІЇ ВЗАЄМОДІЇ ПЕДАГОГА І БАТЬКІВ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МОБІЛЬНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

2.1 Характеристика педагогічних умов організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів засобами мобільної комунікації

Теоретичні аспекти даного виду діяльності мають неабияку роль. Їх необхідно застосовувати на практичному рівні та користуватись впродовж педагогічною зайнятістю. Це основа навчально-виховних процесів, що значно спрощують життя, адже це дослідження створено на максимально-ефективний підхід до діяльності.

Теоретичні положення створені, щоб:

1. Організувати педагогічний процес;
2. Співіснувати з колегами;
3. Здійснювати контроль над усіма процесами;
4. Виокремлювати можливі зміни та виправляти;
5. Здійснювати аналіз отриманих результатів;
6. Визначати причини недоліків та провокувати їх уникнення;
7. Організувати такий процес діяльності, що уможлиблює досягнення цілей.

Організація педагогічної діяльності поділяється на три основні етапи розвитку: (Зайченко, 2016)

1. Підготовчий етап. На даному етапі виконується створення належних умов задля здійснення професійної діяльності. Також під час реалізації етапу підготовки виконується: постановки цілей, діагностичний аналіз умов, прогнозування очікуваних досягнень, створення проекту та плану щодо ідей розвитку процесів.

Процес так званого ціле покладання уможлиблюється за допомогою підстановки до професійної діяльності основ з методичної педагогічної підготовки, а саме в завдання, які стоять перед вчителем закладу освіти та дозволяють здійснювати конкретні питання організаційної діяльності. Також ця характеристика в певній мірі прив'язана до певного класу, школи, уроку, виховних ситуацій чи подій у виховній діяльності.

Діагностування педагогічної діяльності спрямовується на розпізнання створених обставин і умов щодо здійснення навчального процесу. Головна мета цього проекту – отримання чітких уявлень про створенні проблеми та їх усунення на здійсненні бажаних результатів.

Прогнозування результатів застосовується задля завчасного оцінювання результативності на даному етапі здійснення педагогічної діяльності.

Завершення цього етапу здійснюється вже повноцінним висновком, складеним з основою в результати дослідження, що згодом отримає назву плану навчального процесу. Він також здійснюється в межах деякої системи. До планів, які створені на даному етапі відносяться: проведення занять та виховних вправ щодо створення виховної роботи в межах класу, управління процесом навчально-виховного характеру.

2. Основний етап. Цей етап також має назву етапу здійснення. Зокрема, він передбачає: створення мети та її послідовне здійснення у діяльності; взаємодію між вихованцями та вчителями; використання форм, методів та професійної діяльності в методичних напрямках; спрямовану діяльність дітей; створення зв'язку між процесами педагогіки з іншими.

Здійснення даного етапу зумовлює доцільне зв'язування елементів педагогіки, її відповідність до реалізації загальної мети. Етап передбачає взаємозв'язок між школярами та вчителями, що створено за допомогою зацікавленості в навчальному процесі з обох сторін. Цей підхід формує можливість щодо здійснення корективних змін.

Завершенням другого етапу є аналіз отриманих результатів. В основному, хід і результати процесу педагогічної діяльності, причини відміни від плану педагогічного процесу, визначити утворені помилки та запобігання повторного їх виникнення.

3. Заключний етап. На цьому у етапі приходить усвідомлення пройденого шляху, систематизується матеріал, його подання, помилки, хороші риси. Аналіз – це завжди позитивна характеристика наших можливостей. Аналізуючи, ми навчаємось, зокрема, на власних помилках, формуючи досвід. Таким чином підвищується ефективність працездатності та кваліфікаційна спроможність.

Шляхом самореалізації в даній праці являється самоаналіз та вдосконалення за рахунок аналітичних процесів. Відповідно до практики, педагог, що уникає методичних порад та діагностики має більше шансів здобути багато помилок на шляху самореалізації у сфері освіти. Такий педагог може дати учню виключно незадоволення, втрату інтересу до предмету та марнування часу.

До осучаснених технологій навчального процесу належать:

- а) технологічні проекти навчання;
- б) технології навчання, що сприяє продуктивності;
- в) технологія впровадження індивідуального навчального плану;
- г) система адаптивного навчання;
- д) основи індивідуально-орієнтованого навчального плану.

Уможливлення навчання за допомогою мобільності набуло великої популярності саме під час дистанційного навчання. Вони впливають на підвищення комунікативної активності між учасниками навчального процесу. Сприяють створення емоційно-позитивних контактів між учнями. Перевагами також вважається: забезпечення виховного завдання, вміння працювати в команді, вміти слухати інших учнів.

Такий вид діяльності знімає навантаження нервового характеру в школярів, допомагає у пошуку своєї діяльності та звертати увагу учнів на заключні питання теми.

Цілі комунікування педагогів, безпосередньо з батьками учнів, визначаються за:

- підвищення рівня знань на практично-теоретичному рівні психологічних навиків;
- розвиток особистості з боку комунікацій та емпатичної компетентності, окремо надається увага розвитку здібностей;
- сформоване тактичне ставлення безпосередньо до батьків, повага та приємне ставлення у відношенні до їх дітей;
- уміння знаходити компроміс у будь-якій ситуації, яка може скластись;
- самовдосконалення педагогів за рахунок психологічного розвитку вмінь та навичок спілкування;

Умови мобільної комунікації вчителів та батьків визначаються за такими критеріями:

1. Прояви людяності, уможливлення спілкування без нахабства;
2. Вимогливість з доброзичливим підтекстом;
3. Вплив педагогів, спрямований на розвиток дитини без наказу, приниження чи будь-яких попереджень;
4. Зворотній зв'язок: навички слухати співбесідника, прояв зацікавленості в діалозі;
5. Чітко формулювати потреби, прохання чи поради;
6. Спілкуватись з батьками у діловому тоні, без зайвих відхилень від теми розмови, вміння контролювати емоції;
7. Спілкування в простому виді, не «задирати носа»;
8. Уміння реагувати на прохання та пропозиції з сторін: уважності, чутливості, підкреслення деяких обставин чи прояв емпатичності;
9. Гумор у найпростішій його формі: без насміху;
10. Прояв особистості з скромної сторони.

За рахунок даних компонентів складається думка про педагога, як про висококваліфікованого спеціаліста власної діяльності. Таким чином вчитель

проявляє власні якості: просоціальна спрямованість, що уможливлює підготовку до співпраці між особами виховання дітей, зацікавленість з сторони педагога в добробуті сімей; розв'язання особистих проблем – запорука соціальної ефективності; особистісне співчуття щодо невербально-емоційного співпереживання; визначення особливості міжособистісного спілкування з адекватної точки зору.

Можна виокремити декілька стилів спілкування педагогів:

1. Спілкування, в якому основою є ознаки високого професійного наставництва. Висловлення «За ним учні буквально по п'ятах ходять» є доречним до такого типу вчителів.

2. Спілкування, основу якого складає дружнє ставлення. Тобто з обох сторін спостерігається заохочення до спільного виду діяльності.

3. Спілкування з урахуванням дистанції. Вчитель чітко викреслює рамки щодо спілкування, і вважає, що учні повинні ставитись до нього, не так, як до однолітка.

4. Спілкування з проявами симпатії. Даний тип спілкування притаманний молодим «неавторитетним» працівникам даної сфери діяльності.

Співпраця між батьками, учнями та вчителями може здійснюватись в такий спосіб: створення програми шкільної культури, що спирається на систему сімейних цінностей – підхід з особисто-орієнтованих навиків, спрямованого на ефективнішу роботу з сім'ями, враховуючи особливості родин та життєвій ситуацій. Це уможлиблюється при залученні батьків до шкільної роботи.

Задля демократизації управління процесом виховання створюються батьківські комітети. Їх члени згодом відповідатимуть за бюджет класу, організацію свят, поїздок та інші моменти з шкільного життя. В основному, такі батьки мають великий вплив на середовище, ведуть активну діяльність у громадських заходах.

Створюють різні групи в соціальних мережах задля спілкування з педагогами та батьками. Це призводить до більшої прихильності батьків, адже

враховується думка кожного, не вимагає багато часу та зусиль. В будь-який зручний час можна обговорити проблемні питання класу, і при бажанні та потребі, отримати індивідуальні поради щодо розвитку школярів.

Також вчителі в он-лайн формі можуть адресувати конкретно рекомендації задля роботи з дітьми:

- поєднувати кілька методів роботи з учнями: індивідуально та в групі;
- допомога вчителю в організаційних питаннях, зокрема, проведення екскурсій, позакласних заходів, відвідування музеїв та бібліотек. Все це сприяє всебічному розвитку молодшої особистості;
- активна участь щодо здійснення основ шкільного існування в матеріальному плані: господарські питання, а саме допомога облаштовувати кабінети необхідними для навчання приладами, ремонт класів, тощо.

Також можливо стає за допомогою мобілізації освітнього процесу на відстані обговорювати питання про співробітництво батьків та педагогів, зрозуміти типи людей, що виховують учнів, доброзичливо та відкрито спілкуватися між собою у дружелюбній формі, адже діти-учні їх об'єднують.

Затверджує рівноправну позицію між учасниками виховання. Ці об'єднані сили спрямовуються на виховування дитини в навчальному та особистісному плані. І в пріоритеті – перший крок надається вчителю.

Визначається важлива батьківська позиція у вихованні, вчителям важливо подати переваги ролі батьків у виховній позиції задля розвитку дитини.

Всебічно виражати любов та прихильність до учнів. Стосунки з батьками на пряму залежать від того, як педагог опікується та відноситься до дитини. Відчувши прояви доброзичливості до своєї дитини виникає заохочення батьків до співпраці.

За допомогою мобільності у більшій кількості, що супроводжується більшою ефективністю, створюються нові навчальні форми. Учитель надає право одному з батьків організувати та провести батьківські збори, як того бажає

батьківський колектив. Такий вид обміну сприяє налагодженню стосунків між батьками та дітьми.

Однак не слід забувати про традиційні методи проведення комунікацій з батьками. Адже це особлива форма вираження емоцій відповідно до створених ситуацій. Безперечно, живе спілкування краще впливає на світогляд особистості, комунікувати краще, коли бачиш співрозмовника, його щирі емоції та погляди на ті чи інші слова.

Також батькам надаються різні матеріали щодо допомоги всебічного розвитку дітей. Це можливі секції на їх вік, гуртки та позакласні відвідування театрів тощо. Учням з високим рівнем знань окремих предметів чи бажаним надається право на написання олімпіад першого етапу. Вчитель, з своєї сторони має дати підґрунтя на таке рішення, підготувати кожного з учнів та ознайомити з правилами та рекомендаціями.

Обговорюються заходи позакласної діяльності, зокрема, опитування, тести, та побажання задля покращення роботи з дітьми.

Вчителі з батьками можуть комунікувати: формально й неформально. До неформального спілкування можна ототожнити спілкування вчителя, який зайнятий іншими справами. Головне при спілкуванні – вміння слухати. Коли вчитель надає перевагу справам при неформальному спілкуванні, він може зазначити зустріч для обговорення хвилюючого питання.

Формальне спілкування це вже і є запланована зустріч, педагог зосереджений на проблемних темах та заохочено вислуховує поради, намагається заладити конфлікти.

2.2 Особливості методики організації педагогічного співробітництва педагога і батьків

Перед здійсненням опису методики педагогічного співробітництва педагога і батьків, з'ясуємо сутність поняття «методика». Методика у загальнонауковому

вимірі тлумачиться як «сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів доцільного проведення будь-якої роботи», «вчення про методи викладання певної науки, предмета» (Ткачук, 2011).

У психології методика визначається як «процедура або послідовність здійснюваних пізнавальних і перетворювальних дій, операцій та впливів, які реалізуються у процесі вивчення його предмета і спрямовані на розв'язання завдань дослідження», а у педагогіці під методикою розуміють «конкретні принципи, форми та засоби використання методів, за допомогою яких здійснюється більш глибоке пізнання різноманітних педагогічних проблем та їх розв'язання» (Ягупов).

З огляду на описані вище дефініції, під методикою педагогічного співробітництва педагога і батьків розуміємо сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів організації та здійснення комунікації між сторонами освітнього процесу задля сприяння максимального розвитку особистості здобувача освіти.

Пропонована методика педагогічного співробітництва педагога і батьків має визначені мету, завдання, етапи, компоненти, засоби, форми, прийоми й прогнозовано-очікуваний результат.

Метою методики педагогічного співробітництва педагога і батьків є налагодження дієвої взаємодії між вчительською і батьківською спільнотою із використанням цифрових технологій та інструментів.

Педагогічне співробітництво педагога і батьків здійснюється протягом цілого навчального року. Тому мною, для глибшого розуміння методики педагогічного співробітництва педагога та батьків молодших школярів, було запропоновано пройти анкетування педагогам (10 осіб) і батькам (79 осіб) за авторськими анкетами (додатки А і Б).

До основних завдань методики педагогічного співробітництва педагога і батьків відносимо такі:

1. раціональний розподіл часу на комунікацію між педагогом і батьками;
2. скорочення рутинних інформаційних обмінів шляхом очного спілкування;
3. спрощення, динамічні процедури комунікації між батьками і вчителями;

4. оперативне інформування батьківської спільноти про зміни й нововведення, навчальні досягнення здобувачів освіти;
5. залучення батьків до побудови індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти без відриву батьків від робочого місця;
6. оптимізація процесу підготовки педагогів до комунікацій з батьками.

Етапами методики педагогічного співробітництва педагога і батьків вважаємо такі: пропедевтично-вступний, інструкційно-коригувальний, реалізаційний, підсумково-оцінювальний, перспективний (рис.2.2.1).

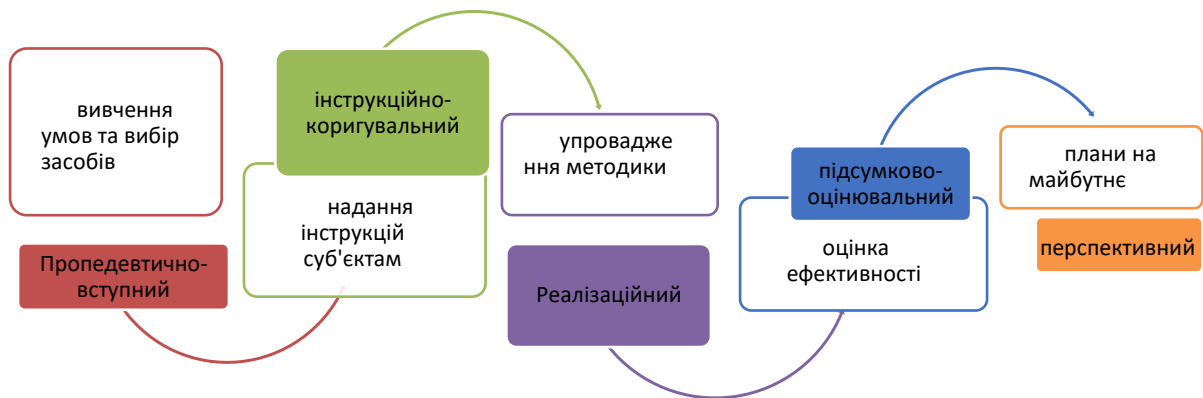

Рис.2.2.1. Етапи методики педагогічного співробітництва педагога і батьків

На пропедевтично-вступному етапі здійснюється вивчення умов і вибір засобів мобільної комунікації, доступних вчителям та батькам. Інструкційно-коригувальний етап передбачає надання чітких інструкцій батькам щодо сутності контенту, який транслюватиметься засобами мобільної комунікації батьківської спільноти, урахування побажань батьків щодо розширення, видозміни контенту, врахування пропозицій і здійснення відповідних коригувань.

На реалізаційному етапі здійснюється безпосереднє впровадження методики.

Підсумково-оцінювальний етап передбачає оцінку результатів, підбиття підсумків і висновки про ефективність обраних засобів мобільної комунікації у роботі із батьківською спільнотою.

Перспективний етап – закладення передумов для продовження педагогічного співробітництва між педагогом і батьками засобами мобільної комунікації.

До компонентів методики педагогічного співробітництва педагога і батьків відносимо: інформаційний, консультаційний, коригувальний, превентивно-виховний, результативний, перспективно-планувальний.

Засобами для здійснення педагогічного співробітництва педагога і батьків є можливості й інструменти хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber.

Формами методики педагогічного співробітництва педагога і батьків є: віртуальні батьківські збори, батьківська конференція, тренінг ІКТ-навичок для батьків, наставницькі бесіди з батьками, індивідуальні комунікації з батьками учнів, анкетування батьків, складання спільного плану дій батьківської спільноти в умовах карантину.

Найбільш часто використовуваними прийомами методики педагогічного співробітництва педагога і батьків є діалог, полілог, інструктаж, звіт, рекомендації, пропозиції.

Прогнозований та очікуваний результат методики педагогічного співробітництва педагога і батьків вбачаємо у досягненні взаєморозуміння між вчительською і батьківською спільнотою в умовах проходження учнями початкової школи дистанційного навчання, навчання змішаного типу та з традиційного очного навчання.

Оскільки для методики педагогічного співробітництва передбачається використання хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber, то нами здійснено чіткий розподіл форм комунікації між вчителем і батьками за цими двома інструментами. Дані узагальнено у таблиці 2.2.1.

Таблиця 2.2.1

**Методика педагогічного співробітництва між педагогом і батьками
засобами мобільної комунікації**

Основні напрями й тематика комунікацій	Вид мобільного засобу		Форма комунікації	Формат трансльованого контенту
	Хмарний сервіс GOOGLE	Месенджер VIBER		
Публікація поточного розкладу занять	+	+	Монолог	Текстовий файл
Інформування про навчальні досягнення	+		Монолог	Текстовий файл
Інформування й роз'яснення змін в освітньому законодавстві	+		Монолог, полілог	Текстовий файл, повідомлення у чаті
Обговорення дисципліни		+	Діалог, полілог	Повідомлення у чаті, відеодзвінок
Проведення опитування батьків з довільної проблеми	+		Монолог	Анкетування, заповнення анкети
Індивідуальне консультування батьків		+	Діалог, полілог	Повідомлення у чаті, відеодзвінок
Групове консультування батьків		+	Діалог, полілог	Повідомлення у чаті, відеодзвінок
Вирішення організаційних питань класу	+	+	Діалог, полілог	Повідомлення у чаті, відео дзвінок, анкетування
Планування дозвілля	+	+	Діалог, полілог	Повідомлення у чаті, відео дзвінок, обмін публікаціями

Для організації педагогічного співробітництва педагога і батьків необхідна відповідна підготовка педагога. Дослідники висловлюють різні бачення стосовно підготовки педагогів до упровадження педагогічного співробітництва, що вимагає в педагога наявності позитивних світоглядних настанов і розвитку певних особистісних професійно значущих рис (Беленька, 2017), зокрема проявів доброти, щирості, відданості, мобілізації власного інтелекту, волі, моральних зусиль, організаторського хисту, володіння широким спектром педагогічних засобів, інтелектуальних (кмітливості, професійна спрямованість психічних процесів) і морально-духовних (загальна та педагогічна культура вчителя, педагогічний такт, педагогічна справедливість, розумне поєднання поваги до особистості учня з вимогливістю, любов до дітей, віра в їх можливості та здібності) засобів (Олійник, 2020), зумовлює необхідність засвоєння елементів спілкування, створення нових моделей процесу педагогічного спілкування, усвідомлення наявного і потрібного рівня комунікативних здібностей (Подольак, Юрченко), гуманістичної спрямованості педагога: його інтересів, ціннісних орієнтирів, ідеалів, визнання цінності особистості, її права на вільний розвиток, на реалізацію власних можливостей; максимального сприяти розвитку дитини, формування педагогічно-доцільних взаємин (Попиченко).

Педагогічні умови підготовки до реалізації ідей педагогічного партнерства науковці вбачають у формуванні професійної ідентичності педагогів (Коваль, 2012), в оволодінні педагогом діагностико-прогностичною, організаційно-педагогічною, комунікативною, просвітницькою компетентностями (Стаднік).

Педагоги повинні володіти вміннями аналізувати, планувати, прогнозувати, організовувати освітній процес з урахуванням принципів дитиноцентризму, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, здатності до самоаналізу педагогічної діяльності, самоосвіти, самовдосконалення.

Проте науковці констатують певні суперечності й невідповідності у вчителів до педагогіки партнерства, що згодом виявляється у їх професійній діяльності, зокрема, недостатній рівень організації їхньої співпраці з батьками,

нераціональне поєднання індивідуальних, групових і колективних форм роботи з батьками, захоплення впровадженням колективних форм навчання; формальне ставлення педагогів до взаємодії з батьками через недооцінку виховної ролі сім'ї; невміння вчителів зацікавити батьків конкретною проблемою; недостатнє врахування культурних, освітніх, вікових особливостей батьків, їхніх поглядів на виховання, що робить неможливим конкретизацію завдань і методів виховання дітей; невміння знаходити відповідні форми співпраці з батьками (Стаднік); неврахування найважливіших для особистісного зростання молодшого школяра параметрів – світогляду дитини, її самосвідомості, переживань, інтересів і потреб (Андрющенко).

Учені сьогодні констатують факт реформування системи підготовки вчителя-педагога, від якого залежить, наскільки ефективно й оперативно буде реалізована нова парадигма освіти, що ґрунтується на професійному підході й педагогіці співробітництва, демократизації та індивідуалізації навчального процесу (Воєвутко, Самсонюк, 2018).

Також важливо знати, що виховання батьків безпосередньо допомагає виховувати дітей значно ефективніше. Адже в сучасному світі досить мало часу приділяється на взаємодію між батьками та дітьми, таким чином, формуючи у дітей комплекс неповноцінності в плані спілкування.

Серед спільних для всіх компетентностей Нової української школи умінь, виокремлюють здатність співпрацювати з іншими людьми (Вишневський, 2006).

К. Біницька звертає увагу на три типи чинників, які впливають на трансформацію підготовки педагогів: контекстуальні, інституційні та навчальні. Контекстуальні чинники залежать від системи освіти конкретної країни, їхньої структури, національних традицій та політичної платформи суспільних перетворень. Інституційні фактори характеризуються впливом державних установ на підготовку педагога і визначаються структурою і тривалістю освітніх програм, з урахуванням різних типів закладів освіти, забезпеченням стандартів якості.

До навчальних чинників належить те, що всі програми професійної підготовки педагога мають три спільні компоненти: вивчення педагогічної теорії, фахова педагогічна підготовка та проходження педагогічної практики (Воевутко, Самсонюк, 2018).

О. Матвієнко мотивує особливе повернення кута наукового зору у бік освітніх змін, які відбуваються на всіх рівнях, що актуалізує приділення особливої уваги підготовці педагога. За двадцять років у вітчизняній освіті відбулося чимало позитивних змін, які позначилися як на змісті і формах, так і на методах навчання. З'явилися нові терміни для позначення педагога нового покоління, який має виступати суб'єктом навчального співробітництва: фасилітатор, тьютор, модератор, коуч (Соля, Тютюн, Косовець).

Дослідник В. Котубей визначає підготовку педагогів як процес засвоєння теоретичних і практичних навичок, формування необхідних психологічних якостей особистості педагога, що сприяють самореалізації й усвідомленню сенсу набутих знань.

До основних професійно важливих рис, що мають формуватися під час професійної підготовки педагога, О. Хома відносить усвідомлення професійного вибору (зацікавлення професією, мотивація щодо її здобуття, усвідомлення проблем майбутньої професійної діяльності); ціннісні орієнтації особистості (гуманізм, чесність, порядність, щирість); психологічні риси особистості (наполегливість, самодисципліна, самоконтроль, відповідальність, інтелект, акуратність).

С. Петриченко зауважує, що сьогодні професійна підготовка педагога – це не тільки володіння знаннями, вміннями та досвідом, але й уміння формувати внутрішню мотивацію пізнавальної діяльності; чітко, логічно і доступно викладати свої думки; під час заняття організовувати співробітництво; знайти шляхи оптимального спілкування; вміти розкрити творчий потенціал; розвивати мислення дітей.

Вчителі мають уповноваження позашкільного спілкування з батьками за допомогою багатьох он-лайн-сервісів, що допомагає ділитися батькам та вихователям переживаннями та думками щодо певних питань, організацій освітнього процесу та свят зокрема.

Отож, під методикою педагогічного співробітництва педагога і батьків розуміємо сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів організації та здійснення комунікації між сторонами освітнього процесу задля сприяння максимальному розвитку особистості здобувача освіти. Методика педагогічного співробітництва педагога і батьків має визначені мету, завдання, етапи, компоненти, засоби, форми, прийоми й прогнозовано-очікуваний результат.

Перш ніж перейти до безпосереднього опису компонентів організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів засобами хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber, нами було проведено з'ясування чіткої дефініції терміна «компонент». За словниковим джерелом він визначається як «складова частина чого-небудь, складник».

Тому складниками, компонентами методики організації педагогічного співробітництва педагога і батьків є: інформаційний, консультаційний, коригувальний, превентивно-виховний, результативний, перспективно-планувальний (рис.2.2.2).

Рис.2.2.2. Компоненти методики організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів засобами хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber

Метою інформаційного компонента є надання педагогами батьківській спільноті вичерпної інформації про нормативно-правові аспекти освітнього

процесу у Новій українській школі. Консультаційний компонент передбачає систематичне, епізодичне консультування батьків щодо змісту, сутності домашніх завдань та питань організаційного характеру.

Співробітництво такого роду допомагає у багатьох проблемних питаннях, дозволяють батькам безпосередньо впливати та контролювати освітній процес, брати активну участь у коригуванні та створенні умов задля динаміки освітнього процесу. Зокрема батьки можуть допомагати у підготовці свят, музичних та спортивних розвагах, дидактичного лото, створення родинних дерев, формування культури відповідно родинних інтересів.

Для коригувального компонента характерним є надання рекомендацій батькам щодо коригування навчальних досягнень здобувачів початкової освіти та їх поведінки. Перспективно-виховний компонент має на меті запобігання та врегулювання усіх можливих конфліктів в класі.

У ході результативного компонента здійснюється надання інформації про поточні навчальні результати учнів та їх участь у виховних, просвітницьких та інших видах заходів. Реалізація перспективно-планувального компонента передбачає врахування думки батьків та їх безпосередню участь у проектуванні траєкторії навчання, виховання і розвитку здобувачів початкової освіти.

Методика педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів засобами хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber передбачала організацію відповідного дослідження у початковій школі серед батьківської та педагогічної спільнот. Дослідження передбачало перенесення процесу комунікації педагогів і батьків у режим мобільного спілкування за допомогою хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber. Для цього було здійснено розподіл напрямів педагогічного спілкування між вчителями і батьками. Дані наведено у таблиці 2.2.2.

Таблиця 2.2.2

Педагогічне співробітництво між педагогами і батьками молодших школярів засобами мобільної комунікації

Напрями спілкування / Компонент методики	Засоби мобільної комунікації / Формат контенту	
	хмарний сервіс GOOGLE	Месенджер VIBER
Інформаційний компонент		
Роз'яснення освітнього законодавства	Документи GOOGLE	PDF-файл
Терміни і графіки освітнього процесу	Документи GOOGLE	PDF-файл
Розклад занять	Фотодокумент	Фотодокумент
Консультаційний компонент		
Коментування домашніх завдань	Документи GOOGLE, електронна пошта	Питання- відповіді у чаті
Підготовка до позанавчальних заходів	Документи GOOGLE, електронна пошта	Фотоматеріали, коментар у чаті
Коригувальний компонент		
Коригування навчальних досягнень	Електронна пошта, текст	Питання- відповіді у чаті
Коригування моделей поведінки	Електронна пошта, текст	Питання- відповіді у чаті
Превентивно-виховний компонент		
Вирішення проблемних ситуацій	Електронна пошта, текст	Конференція
Превенція конфліктів	Електронна пошта, текст	Конференція
Результативний компонент		
Інформування про навчальні результати	Документи (електронні таблиці, текстові файли)	PDF-файл
Інформування про виховну роботу в класі	Фото- і відео, посилання на	Фото- і відео, посилання на

	публікацію на сайті закладу освіти, у соцмережах	публікацію на сайті закладу освіти, у соцмережах
Перспективно-планувальний компонент		
Вирішення проблем і питань класу і школи	Електронна пошта, текст	Конференція, обмін повідомленнями у чаті
Проведення опитування	Документи GOOGLE (анкетування)	Відповіді на питання у чаті
Участь у побудові траєкторії розвитку дитини	GOOGLE-форми (спільне заповнення документа)	Відповіді на питання у чаті

Для перевірки ефективності методики організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів засобами хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber розроблено й впроваджено авторську анкету (додаток А). Також було передбачено здійснення учителями перевірки ефективності методики організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів засобами хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber через заповнення відповідної анкети оцінювання (додаток Б).

Ця анкета передбачає перевірку методики організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів засобами хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber за кожним із її компонентів: інформаційним, консультаційним, коригувальним, превентивно-виховним, результативним, перспективно-планувальним.

Таким чином, методика організації педагогічного співробітництва педагога і батьків передбачає інформування про терміни, етапи освітнього процесу, зміни у навчанні й вихованні дітей, вирішення організаційних питань класу й школи (інформаційний компонент), консультування з приводу домашніх завдань, організації навчальної та позанавчальної роботи (консультаційний компонент);

здійснення коригування поведінки й освітніх результатів учнів, виявлення й усунення прогалин (коригувальний компонент); попередження порушень поведінки і зниження рівня особистих досягнень учнів (превентивно-виховний компонент); надання вичерпної інформації про навчальні результати, їх відповідність віковому розвитку дитини і попередньо-спроєктованій індивідуальній освітній траєкторії (результативний компонент); здійснення спільного коригування поточного рівня освітніх результатів, удосконалення індивідуальної освітньої траєкторії вихованців із урахуванням поточних навчальних досягнень (перспективно-планувальний компонент).

Також у формі мобільної комунікації надається інформація щодо здійснення позакласних заходів, зокрема, батьківських зборів. Ця зустріч формує у батьків значуще відчуття відповідальності за здійснення освітнього процесу дітей, заохочення брати участь у справах навчального колективу.

Можливим видом комунікацій за допомогою мобільності вважаються батьківські конференції. Це окремий вид роботи групою в межах батьківського колективу. У такому виді взаємодії можуть обговорюватись різні питання, наприклад, документація щодо реформування освіти.

В даний час існує суперечність між можливостями застосування засобів мобільної комунікації та недостатньою розробленістю організацією реалізації педагогічного співробітництва на основі їх використання. Тому виникає потреба у проектуванні реалізації умов педагогічного співробітництва педагога та батьків молодших школярів.

Також у кожному класі батьки, що складають найбільш активні дії щодо колективних процесів учнів. Ці батьки формують батьківський комітет, пізніше ці люди більше відповідальності несуть за організацію свят, розподіл класних коштів тощо. Між групою цих людей формується окрема спільнота, що, ймовірно, також переноситься у мобільний вигляд.

У межах роздумів комітету визначаються:

1. Підготовка дошкільних класів до нового навчального року;

2. Розповсюджується загальна успішність класу, та зокрема досягнення кожного учня;

3. Визначення плану, цілей на наступний рік;

4. Коригування співпраці з усіма батьками.

Під педагогічною співпрацею розумітимемо організовану, цілеспрямовану, взаємовигідну взаємодію суб'єктів освітніх відносин у процесі спільної узгодженої діяльності. Проведений аналіз дозволяє визначити, що педагогічне співробітництво батьків та педагога можна організувати в дистанційній формі, при цьому використовуватимемо різний набір засобів мобільної комунікації.

2.3 Дослідження стану взаємодії педагога і батьків молодших школярів засобами мобільної комунікації

По завершенню вивчення даної теми було проведено анкетування педагогів (10 осіб) і батьків (79 осіб) за авторськими анкетами (додатки А і Б).

Результати анкетування вчителів представлено на діаграмах за компонентами (за інформаційним - рис. 2.3.1 – 2.3.3, за консультаційним – рис.2.3.4 – 2.3.6, коригувальним – рис.2.3.7 – 2.3.9, превентивно-виховним – рис. 2.3.10 – 2.3.12, результативним – рис. 2.3.13 – 2.3.15, перспективно-планувальним – рис. 2.3.16 – 2.3.18)

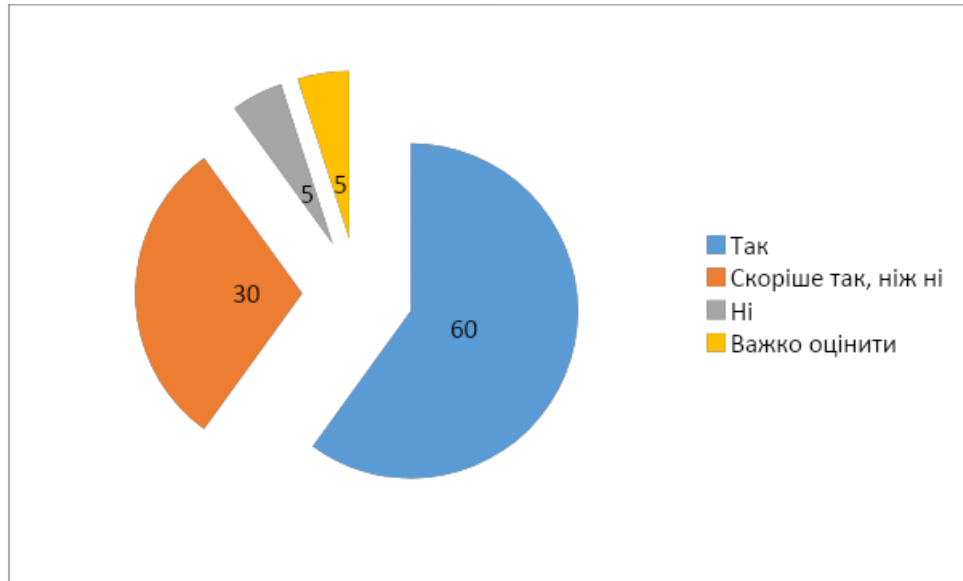

Рис. 2.3.1. Відповіді на питання «Чи було досягнуто мети співробітництва з батьками через засоби мобільної комунікації?»

Як видно із діаграми (рис.2.3.1), 60% опитаних вчителів вважають мету комунікації з батьками через мобільні засоби досягнутою, а ще 30 % вважають її скоріше досягнутою, аніж ні. Це свідчить про ефективність мобільної комунікації у системі «педагог – батьки».

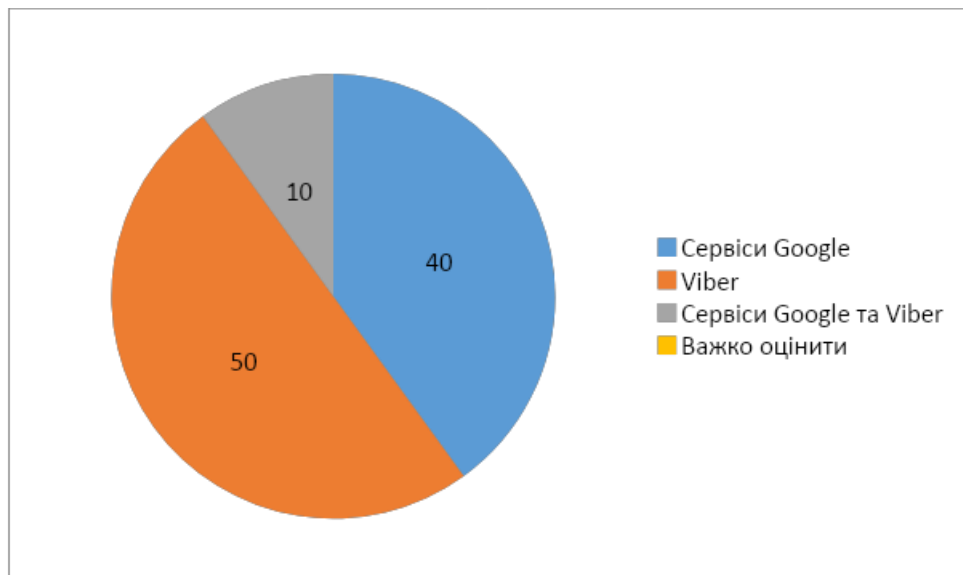

Рис. 2.3.2. Відповіді на питання «Який зі способів мобільної комунікації на Ваш погляд виявився найбільш ефективний в наданні батькам інформації про організацію освітнього процесу?»

Наведена діаграма (рис. 2.3..2) відображає, що вчителі вважають найбільш ефективним способом комунікації з батьками виключно Viber (50% опитаних) і сервіси Google (40%), що дає підстави стверджувати, що такі засоби є доступними й зручними у використанні задля реалізації освітніх комунікацій.

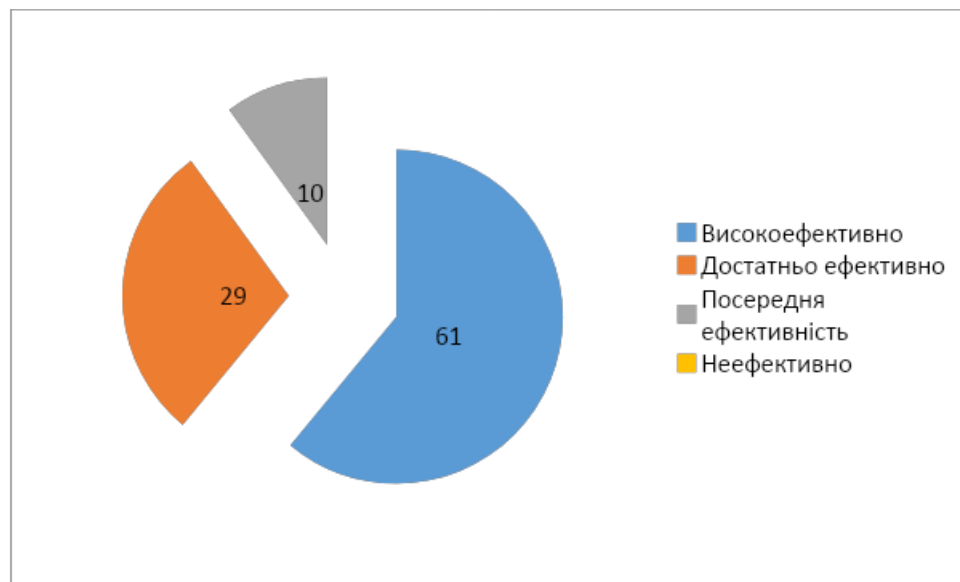

Рис. 2.3.3. Відповіді на питання «Яку оцінку Ви дасте ефективності інформування батьків Ваших вихованців через засоби мобільної комунікації?»

Наведені у діаграмі дані (рис.2.3.3) засвідчують високу ефективність засобів мобільної комунікації педагогів з батьківською спільнотою, на що вказують педагоги, які оцінили таке співробітництво як високоєфективне (61% респондентів) і достатньо ефективне (29%).

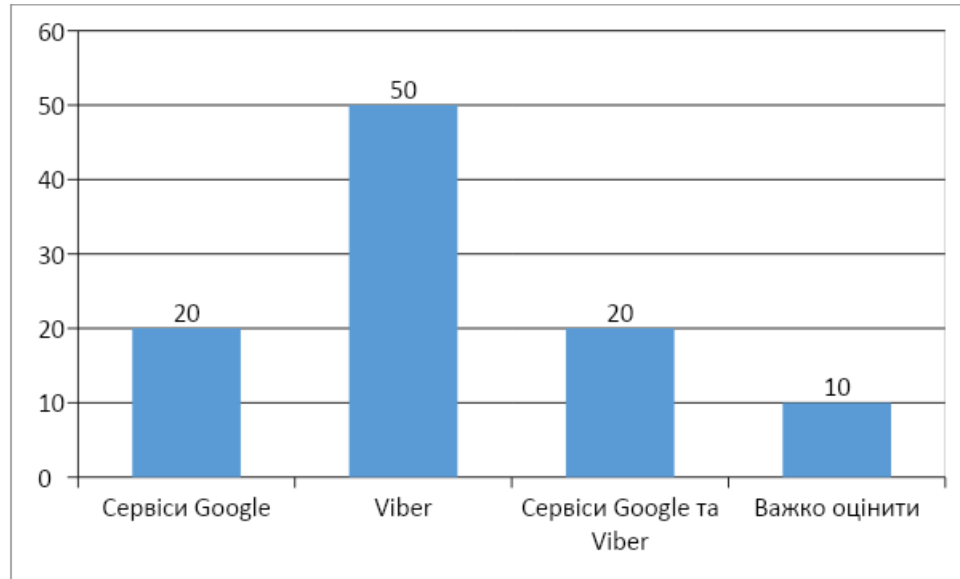

Рис. 2.3.4. Відповіді на питання «За допомогою яких засобів мобільної комунікації до Вас зверталися батьки з приводу консультування найчастіше?»

На основі продемонстрованих на рис.2.3.4 даних можна стверджувати, що з приводу консультації батьки звертаються до вчителів через Viber (50% опитаних), через сервіси Google та поєднують обидва способи (по 20% опитаних).

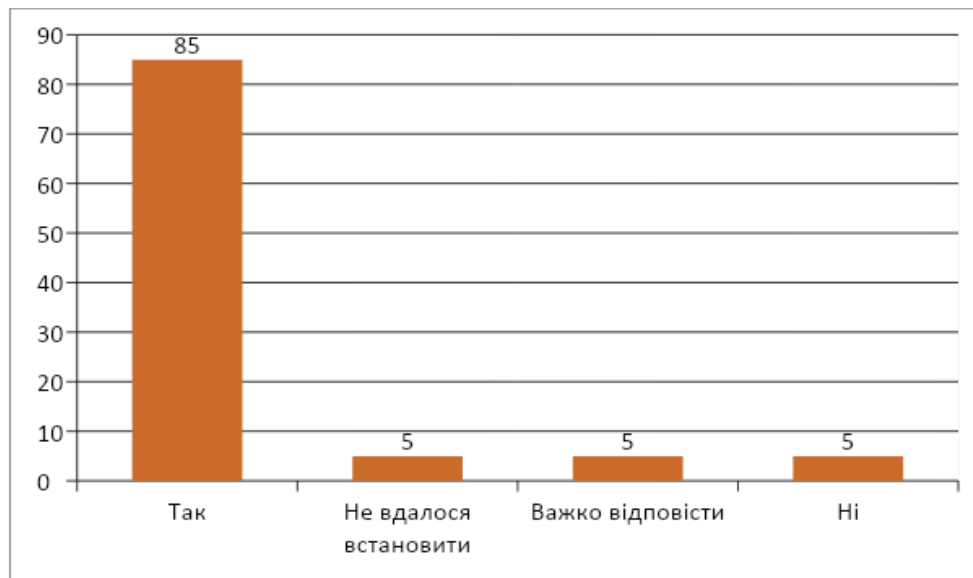

Рис. 2.3.5. Відповіді на питання «Чи було досягнуто мети консультування через засоби мобільної комунікації?»

Переважає більшість опитаних вчителів (85%), як бачимо з рис.2.3.5, відмітили факт повного досягнення мети консультування батьків засобами мобільної комунікації. На основі цього можна стверджувати, що консультування у системі «педагог-батьки» можна цілком перевести у дистанційний формат.

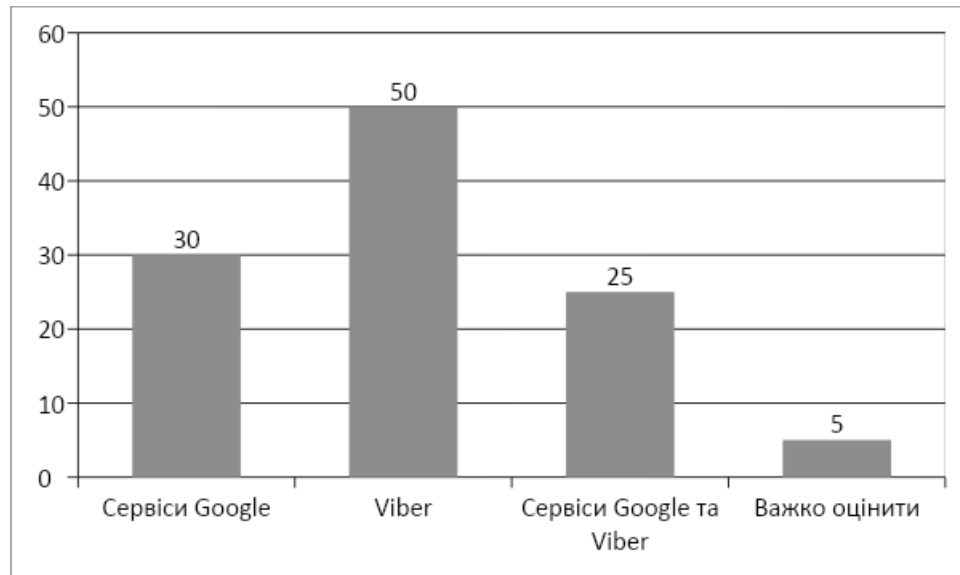

Рис. 2.3.6. Відповіді на питання «Який спосіб індивідуального консультування батьків вважаєте найбільш оптимальним?»

Половина опитаних учителів відмітили найбільш ефективним способом індивідуального консультування батьків месенджер Viber, приблизно однакова кількість респондентів вважають оптимальним способом індивідуального консультування сервіси Google (30% учителів) та поєднання сервісів Google і Viber (25%) (рис.2.3.6).

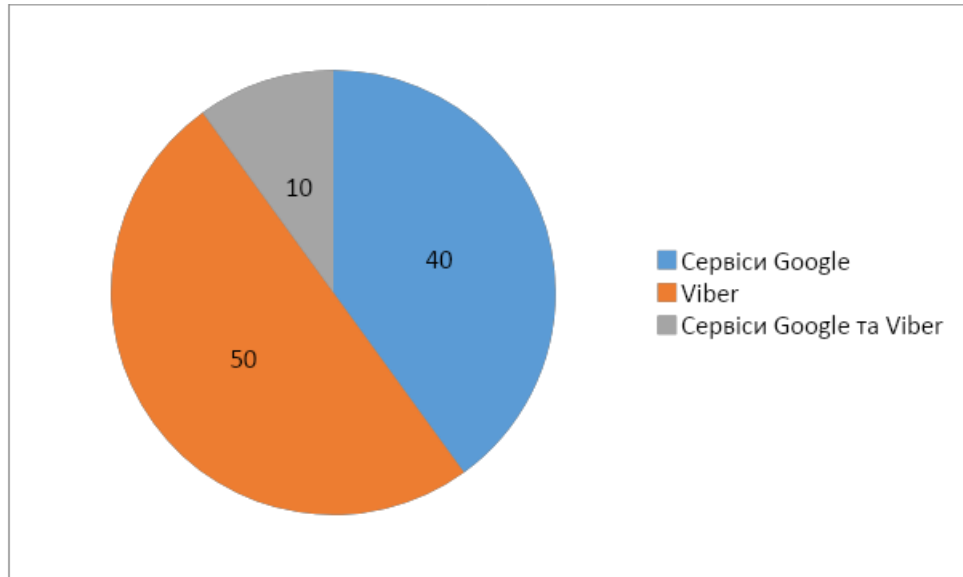

Рис. 2.3.7. Відповіді на питання «Через який засіб мобільної комунікації Ви ініціювали звернення до батьків із приводу коригування навчальних досягнень учнів?»

Як проілюстровано на рис. 2.3.7, враховуючи побажання батьків щодо засобів мобільної комунікації, педагоги самі ініціюють звернення до батьків через Viber (50%) і сервіси Google (40%).

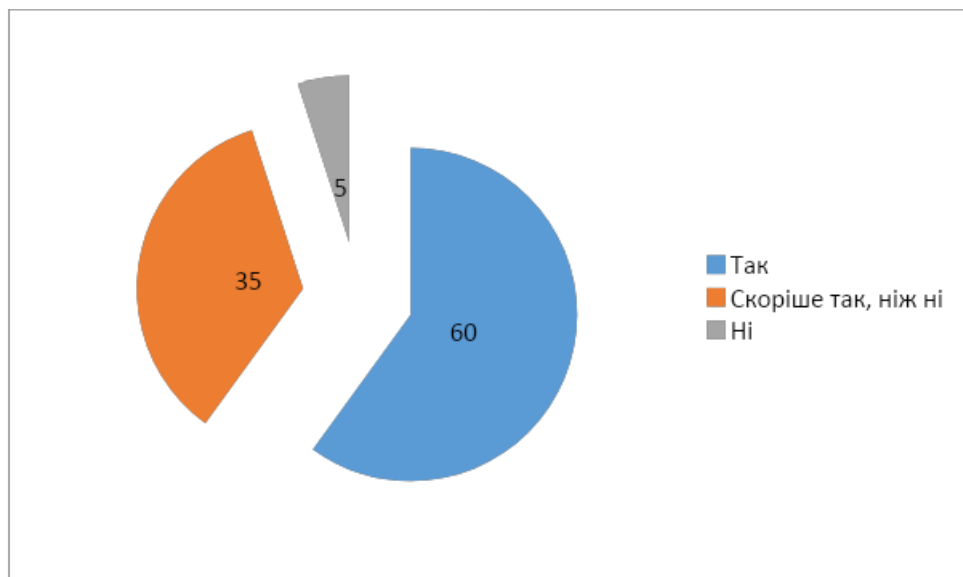

Рис. 2.3.8. Відповіді на питання «Чи вдалося Вам досягти мети коригування через засоби мобільної комунікації?»

Позитивним момент упровадження у нашому дослідженні, як підтверджують наведені на рис.2.3.8 дані, є те, що більшість педагогів констатують акт досягнення мети коригувальної діяльності стосовно навчання й поведінки учнів через комунікацію з батьками у мобільному форматі.

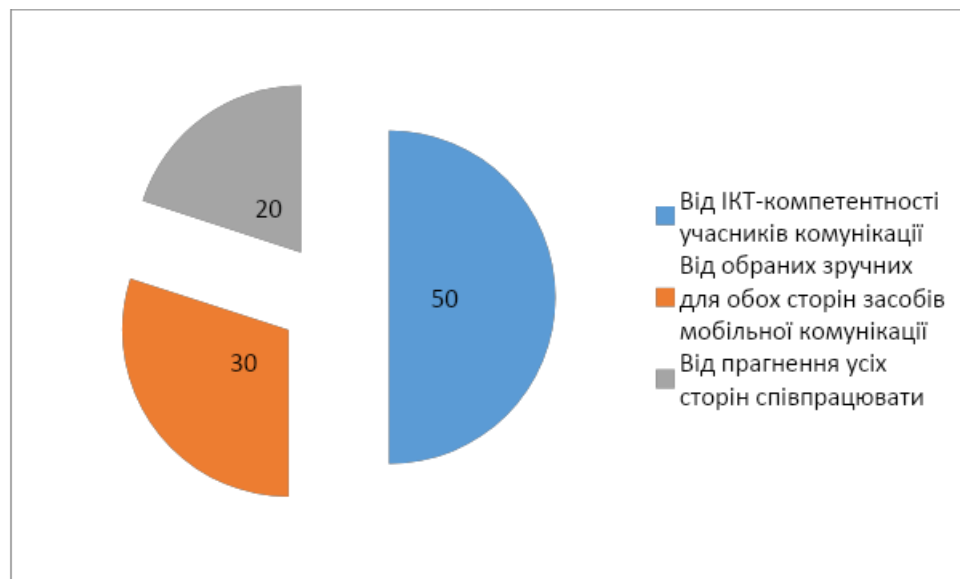

Рис. 2.3.9. Відповіді на питання «Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність комунікації між педагогом і батьками у межах вирішення навчальних проблем дітей?»

Як бачимо із наведеної на рис. 2.3.9 діаграми, половина опитаних педагогів вказують на залежність ефективності комунікації між педагогом і батьками у межах вирішення навчальних проблем дітей від ІКТ-компетентності учасників співробітництва. 30% опитаних учителів висловлюють переконання про залежність ефективності комунікації між педагогом і батьками у межах вирішення навчальних проблем дітей від обраних зручних для всіх засобів комунікації, 20% педагогів – на залежність від прагнення учасників комунікації до співпраці.

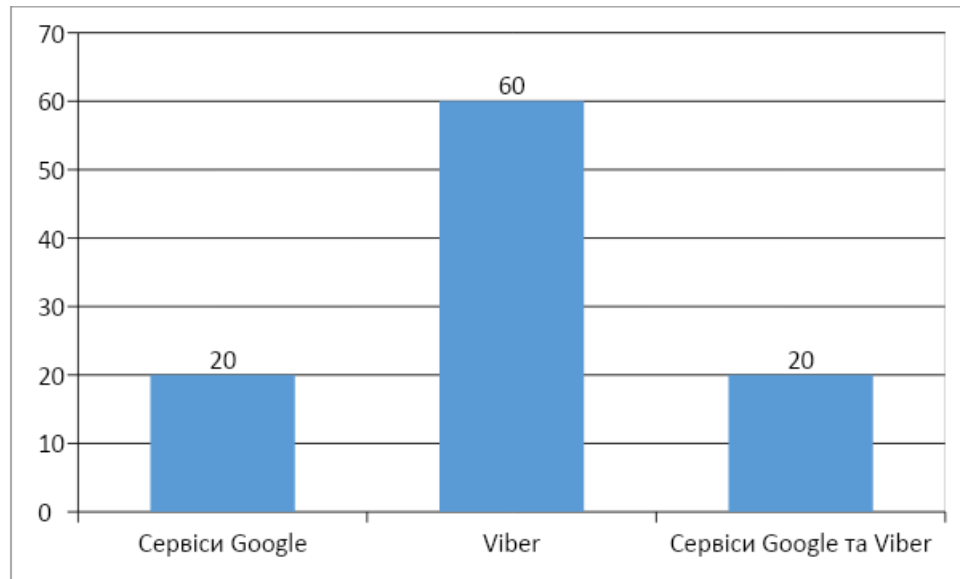

Рис. 2.3.10. Відповіді на питання «Через який засіб мобільної комунікації Ви ініціювали звернення до батьків із приводу коригування поведінки і виховання дітей?»

Дані діаграми (рис.2.3.10) засвідчують зручність і однозначну популярність Viber (60% опитаних) як засобу педагогічного співробітництва у напрямі вирішення виховних проблем між батьками, дітьми.

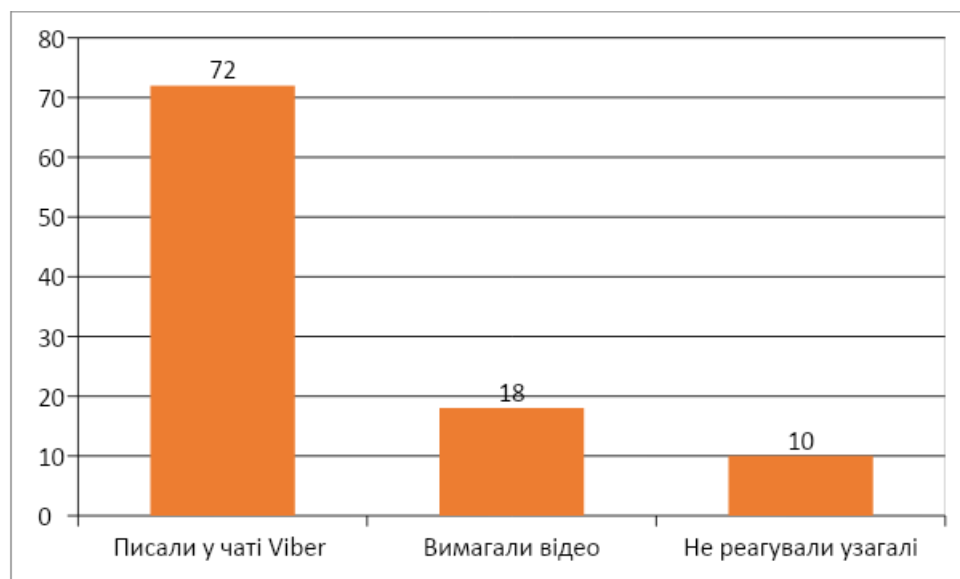

Рис. 2.3.11. Відповіді на питання «Яким чином реагували батьки на Ваші звернення з приводу поведінки й виховного впливу стосовно їх дітей через засоби мобільної комунікації?»

Як ілюструють дані рис. 2.3.11, цілком логічним є те, що на ініційовані педагогами звернення до батьків з приводу виховання дітей, вирішення конфліктів у класі через Messenger, Viber та засоби мобільного зв'язку в цілому знаходили продовження через зворотній зв'язок, який адресували батьки педагогам через Viber (72% респондентів).

Рис. 2.3.12. Відповіді на питання «Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність комунікації між педагогом і батьками у межах превенції негативних моделей поведінки дітей?»

Наведені на рис. 2.3.12 дані дають підстави стверджувати, що на думку педагогів ефективність комунікації між педагогом і батьками у межах превенції негативних моделей поведінки дітей однаково залежить від зручних для усіх засобів комунікації та прагнення співпрацювати (по 40% опитаних), та є мало залежною від ІКТ-компетентності учасників комунікації (20%).

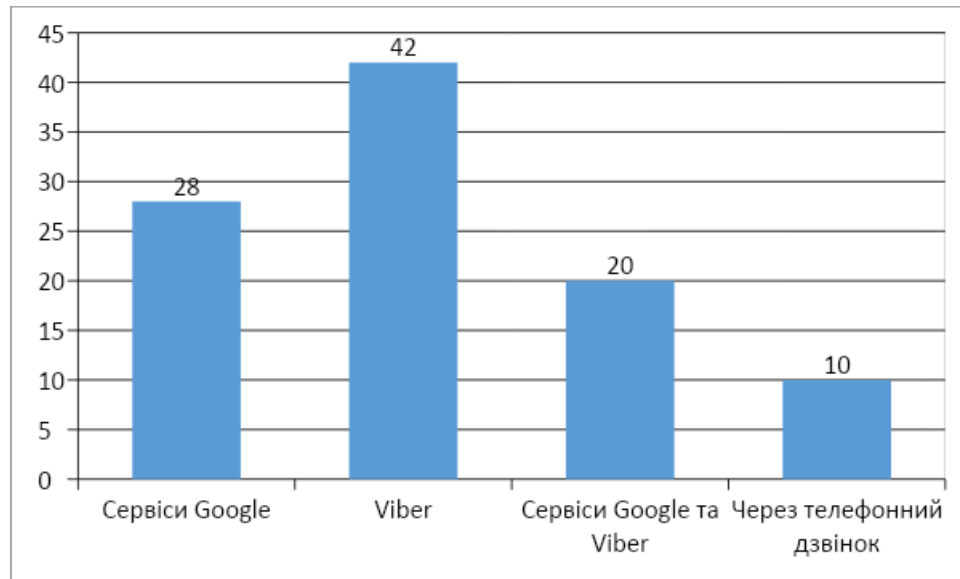

Рис. 2.3.13. Відповіді на питання «Через який засіб мобільної комунікації Ви доводили до відома батьків досягнення учнів?»

Як видно з рис.2.3.13, педагоги намагаються варіювати способи інформування батьків про освітні результати учнів, використовуючи при цьому Viber (42%), сервіси Google (28%), поєднання цих двох способів (20%), що вказує на демократичність такого формату педагогічного співробітництва та толерантність педагогів до різноманітності у комунікаціях.

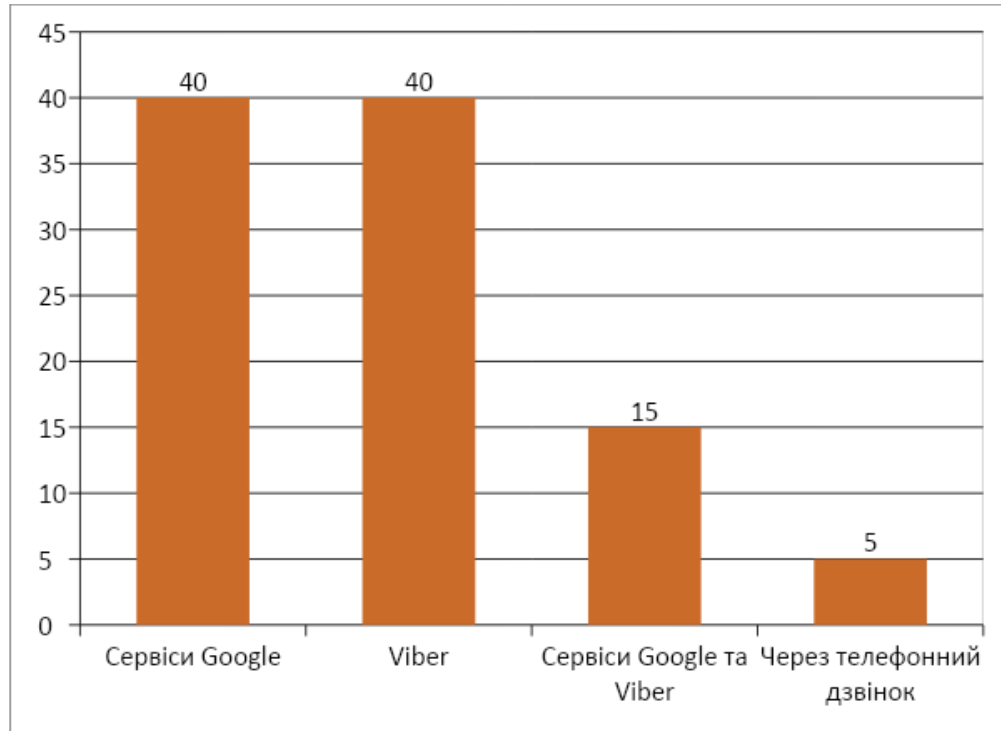

Рис. 2.3.14. Відповіді на питання «Через який засіб мобільної комунікації Ви довели до відома інформацію про виховні заходи, проведені у класі?»

До варіацій вдаються педагоги при інформуванні батьків про участь дітей у виховних та інших позанавчальних заходах, використовуючи залежно від контенту Viber і сервіси Google (по 40% опитаних), що засвідчують дані рис.2.3.14.

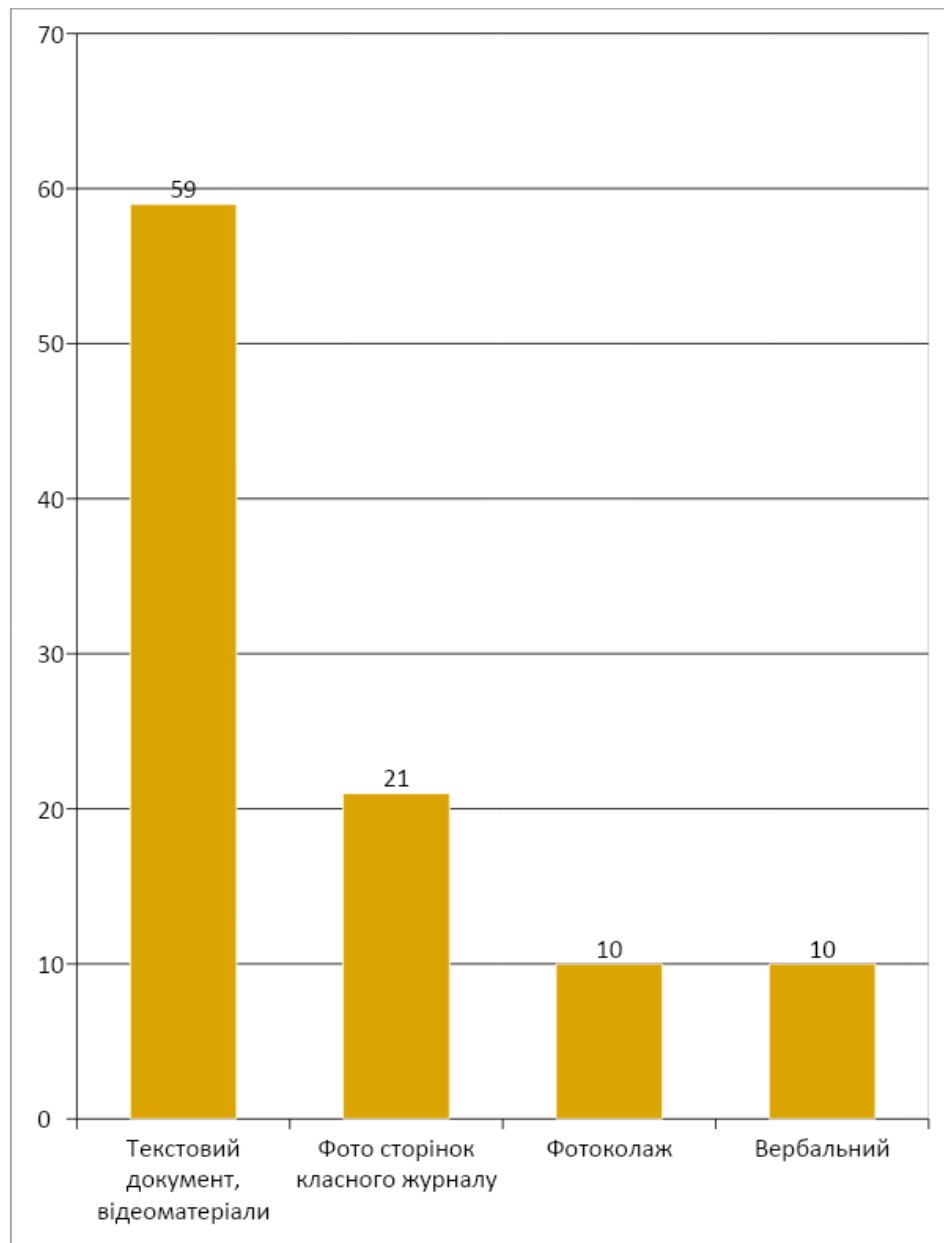

Рис. 2.3.15. Відповіді на питання «Який формат мала надана Вами інформація батькам про навчання і виховну діяльність?»

Дані діаграми, наведеної на рис. 2.3.15, вказують на переважання у форматах трансльованого педагогами батьківській спільноті контенту текстових документів і відеоматеріалів (59%), що вказує на необхідність приділення педагогами уваги творчій переробці й інтерпретації батькам даних у цікавих й оригінальних варіаціях.

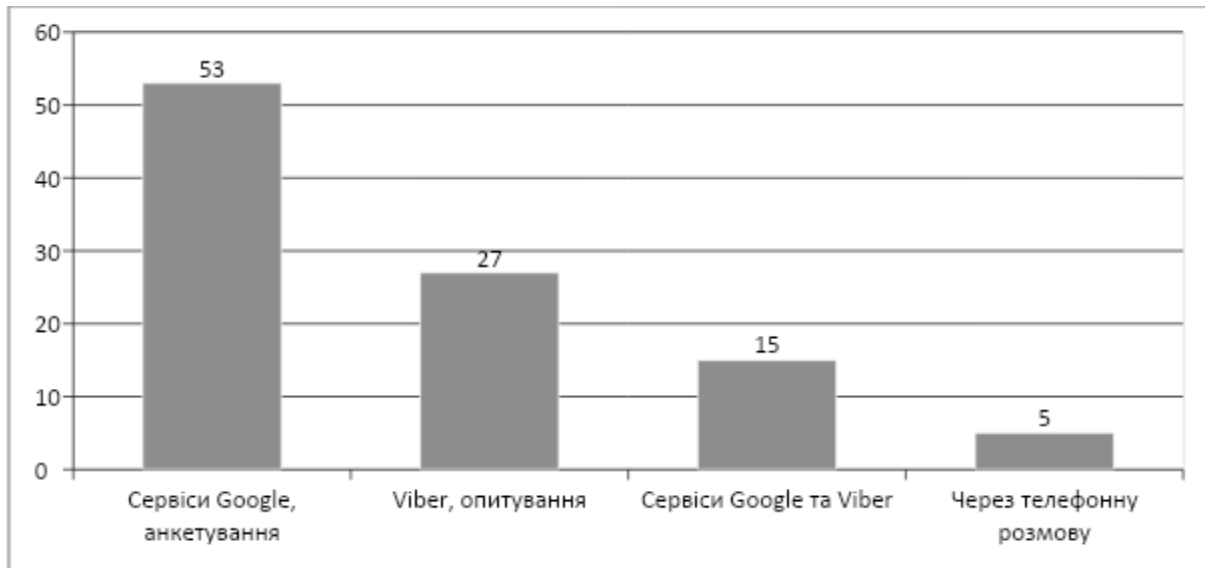

Рис. 2.3.16. Відповіді на питання «Через який засіб мобільної комунікації Ви вивчали думку батьків з приводу вирішення організаційних питань і побудови освітньої траєкторії їх дітей?»

За даними діаграми (рис.2.3.16) педагоги проводять вивчення думки батьків з приводу вирішення організаційних питань і побудови освітньої траєкторії їх дітей через опитування найчастіше з допомогою сервісів Google (53%), рідше – через Viber (27%) та поєднання двох способів (15%).

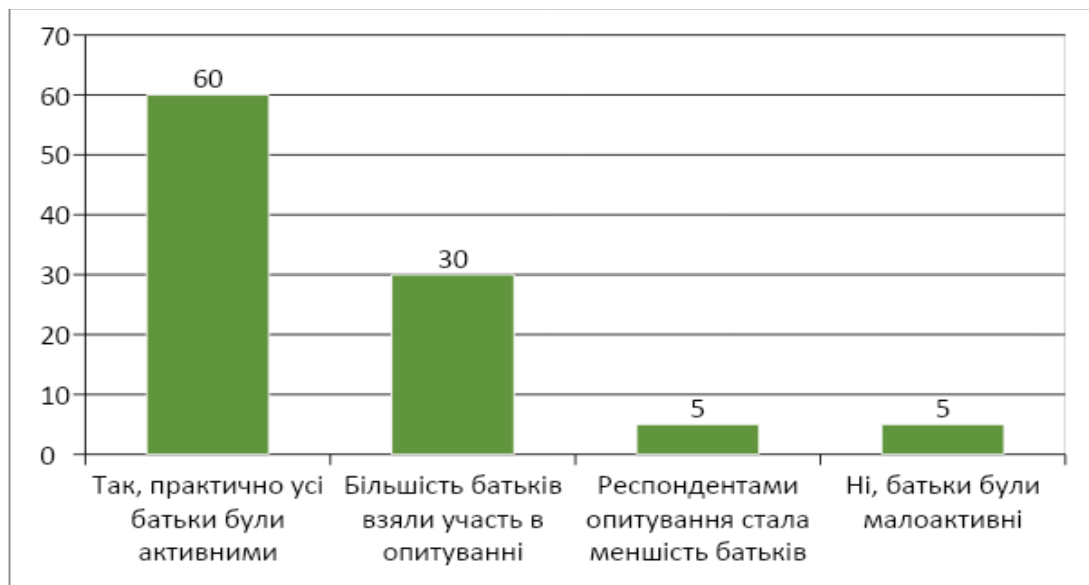

Рис. 2.3.17. Відповіді на питання «Чи проявили активність батьки при проведенні Вами опитування через засоби мобільної комунікації?»

Позитивним моментом організації педагогічного співробітництва засобами мобільної комунікації, як бачимо з рис. 2.3.17, є відмічена педагогами активність батьків у різних опитуваннях (на це вказують 60% опитаних педагогів). Ще 30% респондентів констатують достатній рівень активності батьків, що не менш позитивно.

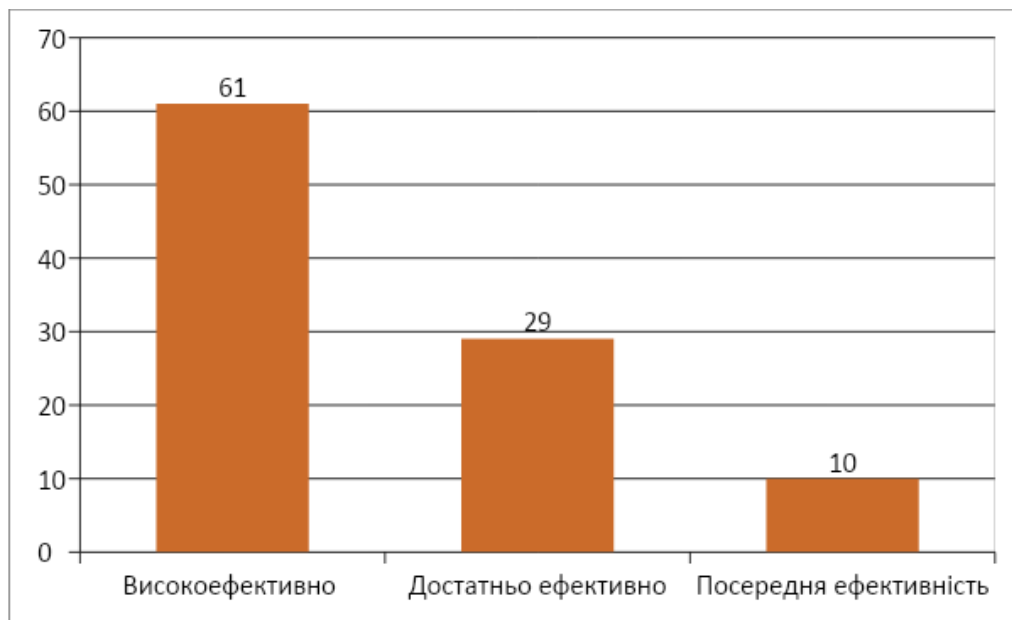

Рис. 2.3.18. Відповіді на питання «Яку Ви оцінюєте перспективне співробітництво з батьками засобами мобільної комунікації?»

На основі даних рис.2.3.18 можна стверджувати, що більшість педагогів оцінюють перспективне педагогічне співробітництво засобами мобільної комунікації як високоєфективне й достатньо ефективне (61 і 29% відповідно).

Результати анкетування батьків узагальнено у таблицях за компонентами (за інформаційним – таблиця 2.3.1, консультаційним – таблиця 2.3.2, коригувальним – таблиця 2.3.3, превентивно-виховним – таблиця 2.3.4, результативним – таблиця 2.3.5, перспективно-планувальним – таблиця 2.3.6).

Таблиця 2.3.1

Результати анкетування батьків за інформаційним компонентом

Критерії оцінки	Позиції оцінки /% опитаних			
	Зручність комунікації	Зручний будь-який засіб комунікації	Найзручніше комунікувати у месенджері	Зручно комунікувати через соцмережі, блоги
	60	30	10	0
Частота й спосіб комунікації	Систематично	За потреби через месенджер	Телефон, епізодично	Будь-який доступний засіб
	40	40	10	10
Ставлення до способу комунікації	Позитивно, вайбер	Позитивно, е-мейл	Нейтрально	Негативно
	70	20	10	0

Наведені у таблиці 2.3.1 результати опитування батьків за інформаційним компонентом педагогічного співробітництва засобами мобільної комунікації свідчать про відмічену батьками зручність використання будь-яких засобів мобільного спілкування (60% респондентів) загалом та найбільшу популярність програми Viber у комунікації між педагогами і батьками (70% опитаних батьків). Заслуговує на увагу однакова кількість респондентів, які звертаються до педагогів через засоби мобільної комунікації систематично й епізодично (по 40% опитаних). Це вказує на необхідність приведення мобільної комунікації між педагогами і батьками у систематичний режим, що однозначно позитивно позначиться на педагогічному співробітництві загалом.

Таблиця 2.3.2

Результати анкетування батьків за консультаційним компонентом

Критерії оцінки	Позиції оцінки /% опитаних			
	Спосіб звернення за рутинною консультацією	Телефонний дзвінок	Вайбер	Електронна пошта
	10	55	30	5
Оцінка ефективності мобільного консультування	Ефективно	Актуально	Зручно	Недостатньо
	55	25	20	0
Засіб ініціювання запиту на інформацію щодо індивідуальних досягнень учня	Gmail	VIBER	Телефонний дзвінок	Особистий візит
	20	60	15	5

Опитування батьків за консультаційним компонентом педагогічного співробітництва засобами мобільної комунікації (табл. 2.3.2) свідчить про переважне використання месенджера Viber батьками при зверненні до вчителів за консультацією та із будь-якими іншими запитами (55 і 60% опитаних відповідно). Більшість батьків вказують на ефективність мобільного консультування (55% респондентів), відмічають зручність й актуальність такого формату педагогічного співробітництва (20 і 25% опитаних відповідно).

Таблиця 2.3.3

Результати анкетування батьків за коригувальним компонентом

Критерії оцінки	Позиції оцінки /% опитаних			
	Спосіб звернення	Телефонний дзвінок	Електронна пошта	Вайбер

вчителя у разі виникнення проблем				індивідуальну бесіду
	10	10	70	10
Спосіб звернення батьків при виникненні конфлікту між дітьми	VIBER батькам	VIBER вчителю	Телефонний дзвінок	Особистий візит
	20	60	10	10
Спосіб отримання систематичних рекомендацій від учителя	VIBER	Електронна пошта	Не отримую	Отримую тільки за запитом будь-яким способом
	40	20	0	40

При аналізі результатів анкетування батьків за коригувальним компонентом педагогічного співробітництва засобами мобільної комунікації (табл. 2.3.3) помітною є чітка тенденція до використання Viber для вирішення проблем й урегулювання конфліктів (70 і 60% респондентів). Проте у ході цього опитування встановлено, що систематичні рекомендації від педагога батьки отримують будь-якими доступними і зручними їм засобами мобільної комунікації (Viber – 40%, електронна пошта – 20%, довільний спосіб – 40% респондентів). Така тенденція свідчить про постійну участь педагогів у діалозі з батьківською спільнотою та демократичність взаємин.

Таблиця 2.3.4

Результати анкетування батьків за превентивно-виховним компонентом

Критерії оцінки	Позиції оцінки /% опитаних			
	Доцільно	Зручно	Допустимо	Незручно й неетично
Доцільність обговорення питань	59	31	10	0

навчання і поведінки засобами мобільної комунікації				
Наявність досвіду вирішення конфліктів засобами мобільної комунікації	Наявний, конференція	Наявний, відеозв'язок	Відсутній	Незручно й неетично
	50	30	15	5
Участь і систематичність обговорення проблем засобами мобільної комунікації	Систематично, вайбер	За необхідності, вайбер	Сервіси Google	Відсутній досвід
	31	49	20	0

З наведених у таблиці 2.3.4 результатів анкетування батьків за превентивно-виховним компонентом педагогічного співробітництва засобами мобільної комунікації зрозуміло, що батьки оцінюють засоби мобільної комунікації як доцільні (59%) та зручні (31%) в обговоренні питань навчання і поведінки учнів. Більшість батьків (80%) мають досвід позитивного вирішення конфліктних ситуацій між дітьми в класі через засоби мобільної комунікації педагогів і батьків.

Таблиця 2.3.5

Результати анкетування батьків за результативним компонентом

Критерії оцінки	Позиції оцінки /% опитаних			
	Сервіси Google	Вайбер	Телефонний дзвінок	Відсутній
Спосіб інформування про навчальні досягнення	40	45	15	0

Можливість вибору зручних засобів комунікації із вчителем при отриманні інформації про результати навчання	Обговорена з педагогом	Зручно через Google, за рекомендацією вчителя	Зручно через вайбер, за рекомендацією вчителя	Думку не враховано
	50	25	25	0
Спосіб обговорення досягнень і прогалин Вашої дитини з її учителем	Gmail	VIBER	Телефонний дзвінок	Особистий візит
	30	60	10	0

Наведені у таблиці 2.3.5 дані опитування батьків за результативним компонентом педагогічного співробітництва засобами мобільної комунікації свідчать про цілком виправдане варіювання педагогами способів і засобів представлення контенту батьківській спільноті. Це урізноманітнює формат мобільного спілкування та сприяє удосконаленню ІКТ-компетентності суб'єктів віртуальної взаємодії.

Таблиця 2.3.6

Результати анкетування батьків за перспективно-планувальним компонентом

Критерії оцінки	Позиції оцінки /% опитаних			
	Спосіб обговорення	Gmail	VIBER	Телефонний дзвінок

планів коригування навчання і розвитку дитини	30	60	10	0
Спосіб вивчення й урахування думки батьків щодо вирішення проблем і перспектив класу, навчання і розвитку дітей	Публікації опитувань /анкетувань у додатках Google	Опитування у VIBER	Телефонна розмова	Безпосередня зустріч
	75	25	0	0
Спосіб долучення батьків до вирішення проблем і перспектив класу	Спільне оформлення планів навчання і розвитку дитини за допомогою сервісів Google	Коментарі й обмін публікаціями у VIBER	Телефонна розмова	Безпосередня зустріч
	62	38	0	0

Даними таблиці 2.3.6 засвідчується значна активність батьків у вирішенні проблем і перспектив класу, навчання і розвитку дітей через їх участь в анкетуваннях у додатках Google та спільне оформлення планів навчання і розвитку дитини за допомогою сервісів Google (75 і 62% відповідно).

Отож, за даними анкетування педагогів було встановлено, що більшість вчителів вважають мету комунікації з батьками через мобільні засоби досягнутою та оцінюють такий формат співробітництва як високо- або ж достатньо-

ефективний. До найбільш ефективних засобів мобільної комунікації серед використовуваних у методиці вчителі відносять Viber, проте водночас фіксуємо факти варіювання засобів комунікації залежно від побажань батьків, особливостей подання контенту (Viber, сервіси Google). Більшість педагогів констатують акт досягнення мети коригувальної діяльності стосовно навчання й поведінки учнів через комунікацію з батьками у мобільному форматі, вказують на залежність ефективності комунікації між педагогом і батьками від зручних для усіх засобів комунікації та прагнення співпрацювати. Педагоги намагаються варіювати способи інформування батьків про освітні результати учнів, проте фіксуємо переважання у форматах трансльованого педагогами батьківській спільноті контенту, текстових документів і відеоматеріалів. Педагоги проводять вивчення думки батьків з приводу вирішення організаційних питань і побудови освітньої траєкторії їх дітей через опитування, найчастіше з допомогою сервісів Google.

Можлива особиста консультація педагогів з батьками або педагогів з дітьми, що здійснюється за бажанням батьків чи дітей або за необхідністю відповідно до поведінки дитини, навчального процесу чи взаємовідносин з однолітками. Для такого виду комунікації створені етичні умови:

- заздалегідь повідомити про належну зустріч, обговорити можливий час та дату даної зустрічі чи розмови;
- обговорити можливість проведення консультування;
- запрошення батьків на консультацію належним чином: доброзичливо та спокійно;
- обговорено точно межі часу проведення;
- батькам не потрібно чекати більше ніж потрібно бажаної розмови;
- сформування чіткої мети та актуальності даної потреби;
- надати можливість батькам висловити свою думку щодо результатів даної зустрічі;
- зважати на усі «за» і «проти» батьків;
- за необхідності обговорити зустріч з фахівцями.

Результатом даної зустрічі має визначатись чітко-сформована думка щодо вирішення мети згідно з думкою та порадами вчителя, врахувавши думку батьків.

Дані анкетування батьків свідчать про відмічену ними зручність використання будь-яких засобів мобільного спілкування, ефективність мобільного консультування, найбільшу популярність програми Viber у комунікації між педагогами і батьками, отримання систематичних рекомендацій від педагога будь-якими доступними і зручними для обох сторін засобами мобільної комунікації, відмічають факти позитивного вирішення конфліктних ситуацій між дітьми в класі через засоби мобільної комунікації педагогів і батьків, беруть участь у вирішенні проблем і перспектив класу, навчання і розвитку дітей через анкетування та спільну роботу з документами через сервіси Google.

На основі отриманих і проаналізованих вище результатів дослідження педагогічного співробітництва педагога і батьків засобами мобільної комунікації можна стверджувати, що загалом спостерігається суттєва діджиталізація відносин у системі «педагог – батьки», що сприяє економії часу педагогів і батьків, значно знижує обсяги рутинної роботи та підвищує оперативність вирішення актуальних питань.

Поряд із вищезазначеним, методика організації педагогічного співробітництва педагога і батьків дає підстави констатувати такі недоліки при здійсненні спілкування засобами мобільної комунікації:

- складність дотримання пристойного зовнішнього вигляду при здійсненні безпосереднього відеоконтакту;
- невміння учасників освітнього процесу відмежувати домашні / побутові справи від вирішення навчальних ситуацій, часто доводиться спостерігати паралельне виконання суб'єктами освітнього процесу декількох справ одночасно;
- проблеми із підключенням до мережі Інтернет у конкретний момент часу;
- відсутність у батьків стійких навичок роботи у середовищі мобільної комунікації (вимкнення/увімкнення мікрофона, відеотрансляцій, у результаті

трапляється так, що суб'єкт освітнього процесу ще не вимкнув мікрофон і трансляцію, але вже перейшов до занять особистими справами та до особистих розмов, а батьківська аудиторія є мимоволі «глядачем» цього видовища);

- використання педагогами одноманітних, часто непродуманих засобів зворотнього зв'язку (багато педагогів для зворотнього зв'язку використовують тільки електронну пошту, або тільки Viber тощо, що унеможливає вибір і урахування думки і технічних можливостей батьків).

Неврахування означених вище викликів автоматично призводить до нівеляції визначеної Державний стандартом початкової освіти мети, яка полягає у всебічному розвитку дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості.

Також неврахування зазначених вище викликів не дасть можливості зреалізувати вимоги професійного стандарту «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», за яким педагог повинен: застосовувати сучасні підходи до навчання, розвитку, виховання й соціалізації учнів під час планування освітнього процесу; визначати шляхи запобігання можливим відхиленням від мети у процесі виховання й соціалізації учнів класу чи окремого учня; вивчати динаміку формування соціальних, моральних якостей особистості учня; ураховувати індивідуальні особливості та потреби учнів у процесі організації навчальної діяльності; передбачати доцільні методи, форми й засоби навчання та забезпечення взаємодії під час освітнього процесу, у тому числі і зворотного зв'язку, під час проектування діяльності учнів та вчителя на уроці; ураховувати вікові особливості учнів у процесі організації навчальної взаємодії та зворотного зв'язку; прогнозувати можливі відхилення від мети у процесі виховання й соціалізації учнів класу чи окремого учня; використовувати різноманітні засоби для налагодження ефективної комунікації з батьками (особами, які їх замінюють), в тому числі Інтернет-ресурси (спеціально створені сайти, соціальні мережі тощо);

організовувати освітнє середовище, яке зорієнтоване на особистісний, творчий і духовний розвиток учнів за допомогою заходів, які не передбачають матеріального забезпечення; урахувати індивідуальні потреби учнів у сфері особистісного розвитку при формуванні освітнього середовища.

Висновок до розділу 2

При дослідженні методики педагогічного співробітництва педагога і батьків нами визначено її як сукупність взаємозв'язаних способів, прийомів організації та здійснення комунікації між сторонами освітнього процесу задля сприяння максимальному розвитку особистості здобувача освіти. Методика педагогічного співробітництва педагога і батьків передбачає пропедевтично-вступний, інструкційно-коригувальний, реалізаційний, підсумково-оцінювальний, перспективний етапи; інформаційний, консультаційний, коригувальний, превентивно-виховний, результативний, перспективно-планувальний компоненти, передбачає використання для методики педагогічного співробітництва педагога і батьків є можливості й інструменти хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber.

Кожен із компонентів має певне спрямування: інформування про терміни, етапи освітнього процесу, зміни у навчанні й вихованні дітей, вирішення організаційних питань класу й школи (інформаційний), консультування з приводу домашніх завдань, організації навчальної та позанавчальної роботи (консультаційний); здійснення коригування поведінки й освітніх результатів учнів, виявлення й усунення прогалин (коригувальний); попередження порушень поведінки і зниження рівня особистих досягнень учнів (превентивно-виховний); надання вичерпної інформації про навчальні результати, їх відповідність віковому розвитку дитини і попередньо спроектованій індивідуальній освітній траєкторії (результативний); здійснення спільного коригування поточного рівня освітніх

результатів, удосконалення індивідуальної освітньої траєкторії вихованців із урахуванням поточних навчальних досягнень (перспективно-планувальний).

Також у формі мобільної комунікації надається інформація щодо здійснення позакласних заходів, зокрема, батьківських зборів. Ця зустріч формує у батьків значуще відчуття відповідальності за здійснення освітнього процесу дітей, заохочення брати участь у справах навчального колективу.

Можливим видом комунікацій за допомогою мобільності вважаються батьківські конференції. Це окремий вид роботи групою в межах батьківського колективу. У такому виді взаємодії можуть обговорюватись різні питання, наприклад, документація щодо реформування освіти.

Вчителі батьки мають взаємодіяти, зокрема це спілкування уможлиблюється у такий спосіб:

1. Постійна активна участь у діалозі;
2. Можливість створювати нову комунікацію – групи в соціальних мережах, розсилки необхідної інформації, «чайні зустрічі», «фруктові перерви», обмінювання книжками, досвідом, тощо.
3. Допомога організаційних питань, зокрема, позакласових заходів, допомога у проведенні класних та позакласних заходів;
4. Організації на проведення навчальних занять, підготовка навчальних матеріалів, допомога у створенні середовища навчання.

Проведене у межах наукового пошуку анкетування педагогів і батьків засвідчує ефективність педагогічного співробітництва педагога і батьків, адже методика організації педагогічного співробітництва педагога і батьків засобами мобільної комунікації проілюструвало. Сьогодні спостерігається суттєва діджиталізація відносин у системі «педагог – батьки», що сприяє економії часу педагогів і батьків, значно знижує обсяги рутинної роботи, підвищує оперативність вирішення актуальних питань.

Запропоновані у межах наукового дослідження практичні рекомендації щодо організації педагогічного співробітництва педагогів і батьків засобами

мобільної комунікації передбачають роботу із вдосконалення ІКТ-компетентності учасників співробітництва, посилення етичної складової комунікації у віртуальному просторі, розширення використовуваних засобів мобільного спілкування, мотивації та активізації ініціативи батьків у вирішенні питань і проблем класу чи закладу освіти зокрема через використання засобів мобільної комунікації, урізноманітнення трансльованого у межах мобільної комунікації контенту, надання систематичного характеру консультаційно-інформаційній роботі між учасниками співробітництва.

ВИСНОВКИ

У ході наукового пошуку розкрито сутність поняття «педагогічне співробітництво», проаналізовано сучасні можливості створення дистанційної формату для організації педагогічного співробітництва педагога з батьками молодших школярів, розроблено умови реалізації методів та їх компонентів організації педагогічного співробітництва педагога і батьків; проведено дослідження з педагогічного співробітництва, розроблено рекомендації щодо організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів.

На основі проведеного дослідження можна сформулювати такі висновки:

1. Педагогічне співробітництво – це система методів і прийомів виховання та навчання на засадах гуманізму й творчого підходу до розвитку особистості за участю усіх зацікавлених суб'єктів (учителів, батьків учнів) з обов'язковим розподілом відповідальності за досягнути результат. Метою педагогічного співробітництва є створення умов для особистісного розвитку дитини як добровільного однодумця, соратника, співробітника педагога в освітньому процесі. Завданнями педагогічного співробітництва є побудова нового формату взаємовідносин між учасниками освітнього процесу, забезпечення координації дій усіх учасників освітньої комунікації. Актуальність упровадження педагогічного співробітництва мотивується Концепцією Нової української школи, відповідністю сучасній освітній парадигмі та тенденціям розвитку сучасного суспільства, гуманізації і гуманітаризації, орієнтацією на інноваційний тип навчання.

2. Основними засобами мобільної комунікації педагога з батьками в умовах карантину є інструменти та платформи для дистанційного навчання Classroom, Youtube, Zoom, Skype, Classtime; соцмережі Facebook, Telegram, месенджер Viber, хмарний сервіс Google.

4. Методика педагогічного співробітництва педагога і батьків – це сукупність взаємозв'язаних способів та прийомів організації та здійснення комунікації між сторонами освітнього процесу задля сприяння максимальному

розвитку особистості здобувача освіти. Методика педагогічного співробітництва педагога і батьків передбачає пропедевтично-вступний, інструкційно-коригувальний, реалізаційний, підсумково-оцінювальний, перспективний етапи; інформаційний, консультаційний, коригувальний, превентивно-виховний, результативний, перспективно-планувальний компоненти, передбачає використання для реалізації педагогічного співробітництва педагога і батьків є можливості й інструменти хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber.

5. Компоненти методики педагогічного співробітництва педагога і батьків спрямовуються на інформування про терміни, етапи освітнього процесу, зміни у навчанні й вихованні дітей, вирішення організаційних питань класу й школи (інформаційний), консультування з приводу домашніх завдань, організації навчальної та позанавчальної роботи (консультаційний); здійснення коригування поведінки й освітніх результатів учнів, виявлення й усунення прогалин (коригувальний); попередження порушень поведінки і зниження рівня особистих досягнень учнів (превентивно-виховний); надання вичерпної інформації про навчальні результати, їх відповідність віковому розвитку дитини і попередньо спроектованій індивідуальній освітній траєкторії (результативний); здійснення спільного коригування поточного рівня освітніх результатів, удосконалення індивідуальної освітньої траєкторії вихованців із урахуванням поточних навчальних досягнень (перспективно-планувальний).

6. Проведене у межах наукового пошуку анкетування педагогів і батьків засвідчує її ефективність, адже організація педагогічного співробітництва педагога і батьків засобами мобільної комунікації проілюструвало, що сьогодні спостерігається суттєва діджиталізація відносин у системі «педагог – батьки», що сприяє економії часу педагогів і батьків, значно знижує обсяги рутинної роботи, підвищує оперативність вирішення актуальних питань.

6.1. За даними анкетування педагогів було встановлено, що більшість вчителів вважають мету комунікації з батьками через мобільні засоби досягнутою та оцінюють такий формат співробітництва як високо або ж достатньо ефективний.

До найбільш ефективних засобів мобільної комунікації серед використовуваних у методиці вчителі відносять Viber, проте водночас фіксуємо факти варіювання засобів комунікації залежно від побажань батьків, особливостей подання контенту (Viber, сервіси Google). Більшість педагогів констатують акт досягнення мети коригувальної діяльності стосовно навчання й поведінки учнів через комунікацію з батьками у мобільному форматі, вказують на залежність ефективності комунікації між педагогом і батьками від зручних для усіх засобів комунікації та прагнення співпрацювати. Педагоги намагаються варіювати способи інформування батьків про освітні результати учнів, проте фіксуємо переважання у форматах трансльованого педагогами батьківській спільноті контенту текстових документів і відеоматеріалів. Педагоги проводять вивчення думки батьків з приводу вирішення організаційних питань і побудови освітньої траєкторії їх дітей через опитування найчастіше з допомогою сервісів Google.

5.2. Дані анкетування батьків свідчать про відмічену ними зручність використання будь-яких засобів мобільного спілкування, ефективність мобільного консультування, найбільшу популярність додатку Viber у комунікації між педагогами і батьками, отримання систематичних рекомендацій від педагога будь-якими доступними і зручними їм засобами мобільної комунікації, відмічають факти позитивного вирішення конфліктних ситуацій між дітьми в класі через засоби мобільної комунікації педагогів і батьків, беруть участь у вирішенні проблем і перспектив класу, навчання і розвитку дітей через анкетування та спільну роботу з документами через сервіси Google.

7. Запропоновані у межах наукового дослідження практичні рекомендації щодо педагогічного співробітництва педагогів і батьків засобами мобільної комунікації передбачають роботу із вдосконалення ІКТ-компетентності учасників співробітництва, посилення етичної складової комунікації у віртуальному просторі, розширення використовуваних засобів мобільного спілкування, мотивація та активізації ініціативи батьків у вирішенні питань й проблем класу і закладу освіти через використання засобів мобільної комунікації, урізноманітнення

трансльованого у межах мобільної комунікації контенту, надання систематичного характеру консультаційно-інформаційній роботі між учасниками співробітництва.

Практичну цінність проведеного дослідження становлять розроблені компоненти методики організації педагогічного співробітництва педагога і батьків засобами мобільної комунікації, анкети для педагогів і батьків для перевірки ефективності педагогічного партнерства та практичні рекомендації щодо організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів.

Перспективи подальших наукових дослідження в окресленому напрямі полягають у написанні науково-методичних праць з досвіду впровадження педагогічного співробітництва педагогів і батьків молодших школярів засобами мобільної комунікації, розробці й укладенні методичних моделей тренінгових занять, семінарів для батьків із удосконалення їх комунікації з педагогами у віртуальному режимі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архипенко І.Л. (2020). *Педагогіка партнерства – невід’ємна складова у роботі з батьками. Досвід роботи вихователя закладу початкової освіти: традиційні підходи та інновації: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Ужгород: Центр прогресивної освіти «Генезум». Частина II, 2020. С. 271-277.
2. Бацуровська І.В., & Самойленко О.М. *Технології дистанційного у вищій освіті*. Відновлено:http://www.confcontact.com/20110225/pe4_samojl.htm
3. Буровицька Ю. М. (2016) *Інформаційно-комунікаційні технології у вищих навчальних закладах: алгоритм впровадження*. Вісник Чернігівського нац. пед. університету. Сер. : Педагогічні науки. Вип. 133. С. 23–26.
4. Бутенко О.Г., Рябошапка О.В., & Воедило О.В. *Моральне виховання молодших школярів: педагогіка партнерства в новій українській школі*. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія
5. М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т імені М. П. (2019): *Педагогічні науки: реалії та перспективи. Випуск 71: збірник наукових праць /Драгоманова*. Київ : Видавничий дім «Гельветика». С. 42-45.
6. Бучма В.В. (2019) *Діалогічна взаємодія як складова педагогіки партнерства в концепції нової української школи. Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій: підсумки IV етапу експерименту: матеріали круглого столу*. URL:http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_24.
7. Вакалюк Т.А., & Шевельова М.К. (2015) *Використання інформаційно-комунікаційних технологій в загальноосвітніх школах для підвищення якості освіти*. Збірник наукових праць за матеріалами обласної науково-методичної інтернет-конференції «Інформаційно-комунікаційні технології як засіб підвищення якості освіти». Хмельницький. С. 6-11.

8. Ванько К.І. (2017) *Формування усвідомленого ставлення батьків щодо розвитку дітей дошкільного віку відповідно до Концепції Нової української школи. Сучасне дошкілля у контексті інтеграції до європейського освітнього простору: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної конференції (27-28 вересня 2017 р.)* / Упорядники І. В. Єнгаличева, І. О. Ніколаеску, Т. А. Слюсар. Черкаси : Видавець О. Третяков,.С. 23-27.

9. Вишневський О. (2006) *Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посібн. для студентів вищих навчальних закладів*. Дрогобич: Коло. С. 326.

10. Воєвутко Н.Ю., & Самсонюк Л.С. (2018) *Педагогіка партнерства як ключовий компонент концепції нової української школи*. Освітній менеджмент: теорія і практика: зб. наук. праць за заг. ред. Л.В. Задорожної-Княгницької. Маріуполь: МДУ. С.161-168.

11. Воротникова І.П. (2011) *Андрагогічні засади професійного розвитку вчителів природничо-наукових дисциплін засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Інформаційні технології і засоби навчання. №2 (22). С.1-12.*

12. Головка Л. (2013) *Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі початкової школи. Директор школи, ліцею, гімназії.. №3. С. 61-65.*

13. Гончаренко С. (1997)*Український педагогічний словник*. К.: Либідь. С. 92.

14. Грішкова О.А. (2004) *Парадигма діалогічності в сучасному мисленні*. К.: Знання. 535 с.

15. Державний стандарт початкової освіти.

URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti>.

16. Дичківська І.М.(2004) *Інноваційні педагогічні технології: навч. посібн.* К.: Академвидав. 352 с.

17. Єпіхіна М.А. (2019) *Педагогіка партнерства: аналіз зарубіжного досвіду. Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. № (324), Ч. II. С. 226-234.*

18. Єрьюменко О. (2017) *Classtime як засіб комунікації з батьками учнів НУШ*. Відновлено з <https://www.classtime.com/blog/classtime-%D1%8F%D0%BA-%D0%B7%D0%B0%D1%81%D1%96%D0%B1-%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-%D0%B7-%D0%B1%D0%B0%D1%82%D1%8C%D0%BA%D0%B0%D0%BC%D0%B8/>.

19. Жалдак М.І. (2011) *Система підготовки вчителя до використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 2: Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання. №11. С. 3-15.

20. Жовнич О. (2017) *Дидактичні переваги і новітні тенденції застосування інформаційно-комунікаційних технологій у вищій освіті*. Молодь і ринок. №7. С. 150-156.

21. Зайцев І. (2017) *Використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі закладів вищої освіти. Педагогічний дискурс*. Випуск 23. С. 59-61.

22. Іванюк І.В. (2017) *Використання комп'ютерно орієнтованого навчального середовища в умовах полікультурної освіти учнів в європейських країнах та в Україні*. Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: Збірник матеріалів наукової конференції. Київ : ІТЗН НАПН України. С.145-147.

23. Кайдалова Л.Г. (2011) *Теоретико-методичні аспекти використання інформаційно-комунікаційних технологій у вищих навчальних закладах*. Педагогіка та психологія. Вип. 40 (1). С. 50-57.

24. Ключко О.В. (2016) *Використання інформаційно-комунікаційних технологій в аграрній освіті*. Вісник Черкаського університету. № 11. С. 84-91.

25. Колеснікова І.В. (2019) *Використання цифрових технологій у професійній діяльності педагогів. Підготовка майбутніх фахівців у контексті становлення Нової української школи: компетентнісний підхід: збірник наукових*

праць (В.Є. Литнєва, Н.Є. Колесник, Т.В. Завязун. Ред.) Житомир: ФО-П «Н.М. Левковець»,. С. 260-264.

26. Комар Б.В. (2020) Переваги та недоліки використання мобільних додатків в сучасній освіті. *Науково-дослідна робота студентів як чинник удосконалення професійної підготовки майбутнього вчителя: зб. наук. Пр.:* (Л.І.Білоусова Ред.) С.67-71

27. Коновальчук І. М. (2021) *Пріоритети розвитку початкової освіти в контексті становлення Нової української школи: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції* (Т.І. Шанскова. Ред.) Житомир: ФО-П «Н.М.Левковець». С. 19– 23.

28. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні. (2019)
URL: <http://194.44.29.29/Files/PublicItems/FldDoc/7/Distance.doc>

29. Корж Г.В. & Чернякова К.В., (2020) *Педагогіка партнерства та її потенціал у подоланні кризових станів. Історія та філософія освіти в незалежній Україні: здобутки і стратегії: збірник тез конф.* Київ. С. 197-202

30. Коцюба Р.Б. (2017) *Роль комп'ютерно орієнтованих засобів навчання для розвитку іншомовної комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів лікувальної справи.* Звітна наукова конференція Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України: Збірник матеріалів наукової конференції. Київ : ІТЗН НАПН України,. С. 2-68.

31. Кравчинська Т. С. (2017) Педагогіка партнерства: основні ідеї, принципи та сутність. Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: Зб. статей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції. Харків: Харківська академія неперервної освіти, С. 85–88.

32. Кривонос О.М. (2012) *Використання інформаційно-комунікаційних технологій в навчанні: навчальний посібник.* Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 182 с.

33. Лубко Д.В. (2020) *Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі на прикладі розробки методики вивчення*

студентами платформи Ардуїно. Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації: матер. Міжнародної наук.-практ. інтернет-конф. кол.: (.М. Кюрчев, В.Т. Надикто, Н.Л. Сосницька, М.І. Шут та ін. Ред.) Мелітополь: ТДАТУ. С.242-244.

34. Методика:https://pidru4niki.com/15290527/psihologiya/metodologiya_metodika_metodi_doslidzhennya_diferentsialnoyi_psihologiyi.

35. Г.В.Ткачук. (2011) *Методика використання освітніх веб-ресурсів у процесі підготовки майбутніх учителів інформатики: монографія*. Умань: Видавець «Сочінський», 177 с.

36. Методика. Відновлено з <http://sum.in.ua/s/metodyka>.

37. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої освіти. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>.

38. Нова українська школа (2016). *Концептуальні засади реформування середньої школи*. К., (2016). 40 с.

39. Новицька Є.О., & Новицька С.М. (2020) *Педагогіка партнерства в умовах НУШ. Нова українська школа: початок реформ: зб. тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної конференції*, (Л.В. Задорожної-Княгницької. Ред.) Маріуполь: МДУ. С. 172-174.

40. Олійник Т.І. (2019) *Педагогіка партнерства» - як один із факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. Інтеграція як освітня стратегія модернізації початкової освіти*. /Зб.наук.пр. (В.І.Очеретянко Ред.). Хмельницький: ХОППО. С.95-99.

41. Організація дистанційного навчання в школі: *методичні рекомендації*. Відновлено:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/metodichni%20recomendazii/2020/metodichni%20recomendazii-dustanciyna%20osvita-2020.pdf>.

42. Панина Т.С., & Вавилова Л.Н. (2008) *Современные способы активизации обучения: учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений*. 4-е изд. Москва, Академія. 176 с.

43. Педагогіка співробітництва.

URL: <https://studfile.net/preview/5263498/page:28/>.

44. Попиченко С. (2020) *Психолого-педагогічне спілкування як чинник особистісно орієнтованої технології початкової освіти. Збірник тез за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні інноваційні технології у дошкільній освіті»* (В.М. Кушнір. Ред.) Умань: ВПЦ «Візаві», С. 55-58.

45. Попович Н. М. (2009) *Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на якість підготовки фахівців у ступеневій педагогічній освіті*. Вісник Житомирського державного університету. Випуск 47. Педагогічні науки. С. 95-98.

46. Професійний стандарт "Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти". Відновлено з: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1143732-18#Text>.

47. Результати опитування батьків “Навчання дітей під час карантину”. Відновлено з: <https://eo.gov.ua/wp-content/uploads/2020/04/Rezultaty-opytuvannia-22Navchannia-ditey-pid-chas-karantynu22.pdf>.

48. Словник української мови. Відновлено: <http://sum.in.ua/s/spivrobotnytstvo>

49. Словник української мови: Академічний тлумачний словник. Відновлено з: <http://sum.in.ua/s/komponent>.

50. Соя О.М., Тютюн Л.А., & Косовець О.П. *Загальна характеристика мобільних технологій і засобів навчання у закладах загальної середньої та вищої педагогічної освіти*. Відновлено: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-023-0-22>.

51. Спірін О.М. (2011) Основні напрями і тематика дисертаційних досліджень з інформаційно комунікаційних технологій в освіті. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. №1. С. 15-18.

52. Ставицька І. В. *Інформаційно-комунікаційні технології в освіті*. Відновлено з: <http://confesp.fl.kpi.ua/node/1103>. /.

53. В. Ю. Биков, & О. Ю. Буров, А. М. Гуржій, М. І. Жалдак, М. П. Лещенко, С. Г. Литвинова, В. І. Луговий, В. В. Олійник, О. М. Спірін, М. П. Шишкіна (2019)

Теоретико-методологічні засади інформатизації освіти та практична реалізація інформаційно-комунікаційних технологій в освітній сфері України: монографія. Київ: Компринт. 214 с.

54. Тесленко С. (2020) Педагогіка партнерства у національно-патріотичному вихованні дитини старшого дошкільного віку. *Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету.* Серія: Педагогічні науки. Випуск 49. С. 135-141.

55. Ткач О.В. (2019) «Використання надійних безкоштовних он-лайн-сервісів для організації дистанційного навчання». Бутенки, 60 с.

56. Фіцула М.М. (2003) *Педагогіка: навч. посібн. для студентів вищих педагогічних закладів освіти.* К.: Академвидав, 528 с.

57. Холковська І. Л. (2018) Партнерство як інноваційна форма діалогічної взаємодії викладача і студентів – майбутніх менеджерів. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.* Серія: педагогіка і психологія. Випуск 55. С. 134-141.

58. Чепіль М.М., Дудник Н.З. (2012) *Педагогічні технології: навч. посібн.* К.: Академвидав. 224 с.

59. Ягупов В.В. *Поняття метод, методика і методологія в педагогіці.* Відновлено з: https://eduknigi.com/ped_view.php?id=67.

60. Якимчикас Є.В. (2020) Сутність поняття педагогіки партнерства в сучасній школі. *Le tendenze e modelli di sviluppo della ricerche scientific.* №13. Т.3. С. 24-28.

61. Яланська С. *Педагогіка партнерства в авангарді суспільних змін.* Відновлено з <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/8627/1/Yalanska.pdf> .

ДОДАТКИ

Додаток А

**Авторська анкета для визначення ефективності методики організації педагогічного співробітництва педагога і батьків
(для батьків)**

Шановні батьки! Просимо взяти участь в анонімному анкетуванні. Ваша думка дуже важлива для нас. Заздалегідь вдячні за відверті відповіді.

1. Чи зручно Вам отримувати інформацію про освітній процес та зміни у ньому за допомогою хмарного сервісу GOOGLE і месенджера Viber?
 - а) так, це швидкий і зручний спосіб;
 - б) зручніше працювати у месенджері;
 - в) краще це робити соціальні мережі, персональний блог;
 - г) ні, не вбачаю у цьому доцільності.

2. Як часто Ви зверталися до педагога з приводу отримання інформації про строки, особливості освітнього процесу закладу, де навчається Ваша дитина, і якими засобами мобільної комунікації?
 - а) звертаюся систематично через Viber;
 - б) звертаюся за потреби через будь-який месенджер;
 - в) через телефонний дзвінок;
 - г) різними способами, які будуть доступні мені.

3. Як Ви ставитеся про спосіб інформування вчителем батьків про освітній процес, умови, формат навчання Ваших дітей через засоби мобільної комунікації?
 - а) позитивно, це доступно і зручно через Viber;
 - б) позитивно, мені найбільш зручно через електронну пошту Gmail;
 - в) ставлюся нейтрально, потрібну інформацію знайду самостійно;

г) негативно, я ігнорую сучасні мобільні комунікації, надаю перевагу безпосередньому спілкуванню.

4. Якщо Вам потрібна консультація вчителя Вашої дитини щодо домашнього завдання, то у який спосіб Ви звертаєтесь у більшості випадків до педагога?

- а) шляхом телефонної бесіди;
- б) через Viber;
- в) через електронну пошту Gmail;
- г) відвідаю особисто заклад освіти.

5. Як Ви оцінюєте ефективність комунікації з вчителем Вашої дитини з приводу роз'яснення домашніх завдань через засоби мобільної комунікації?

- а) цей ефективно, швидко, зрозуміло;
- б) це вимога часу;
- в) завжди звертаюся саме у такий спосіб;
- г) цей спосіб недостатньо ефективний.

6. Якими будуть Ваші дії за необхідності обговорити із вчителем Вашої дитини спосіб і формат її індивідуального навчання?

- а) напишу вчителю на електронну пошту Gmail;
- б) напишу у чаті Viber;
- в) зателефоную;
- г) завітаю на безпосередню бесіду.

7. При виникненні питань і проблем із навчанням чи поведінкою Вашої дитини у який спосіб з Вами комунікує її вчитель?

- а) телефонує;
- б) надсилає повідомлення через Viber;

- в) пише на електронну пошту;
- г) запрошує на індивідуальну бесіду.

8. Як ви діятимете у випадку, якщо між Вашою дитиною та однокласниками виник конфлікт?

- а) напишу у чаті Viber батькам дітей, учасників конфлікту;
- б) напишу у Viber вчителю;
- в) зателефоную;
- г) відвідаю заклад освіти.

9. Чи доводилося Вам отримувати від учителя Вашої дитини рекомендації щодо її навчання через засоби мобільної комунікації?

- а) так, систематично отримую повідомлення на Viber;
- б) так, отримую загальні рекомендації через електронну пошту;
- в) ні, мені не потрібно це;
- г) отримую тільки у разі особистого звернення

10. Чи вважаєте Ви доцільним обговорення питань навчання і поведінки дітей між педагогом і батьками через мобільні засоби комунікації?

- а) так це сучасний засіб комунікації;
- б) так, це зручно і не потребує додаткових зусиль;
- в) це можливо, але треба дотримуватись етичних правил при цьому;
- г) ні, це незручно й неетично.

11. Чи траплялися випадки вирішення конфліктів і непорозумінь у класі, де навчається Ваша дитина, засобами мобільної комунікації?

- а) так це сучасний засіб комунікації, частіше це конференція у Viber;
- б) так, через відеозв'язок у Viber;
- в) ні, не маю такої практики;

г) ні, це незручно й неетично.

12. Чи доводилося Вам бути учасником обговорення проблем навчання дітей у батьківській спільноті Вашого класу через засоби мобільної комунікації?

а) так, ми регулярно робимо це у Viber;

б) так, за необхідності використовуємо Viber;

в) так, обмінюємося публікаціями через сервіси Google;

г) ні, не доводилося.

13. У який спосіб Ви найчастіше отримуєте інформацію про навчальні досягнення Вашої дитини від її вчителя?

а) через сервіси Google – документ з обліком успішності;

б) фотодокумент на Viber;

в) вербально, у ході телефонної розмови;

г) не отримую жодним способом.

14. Чи надано Вам можливість вибору засобів комунікації із вчителем при отриманні інформації про результати навчання Вашої дитини?

а) так, ми з вчителем це обговорили;

б) мені зручно отримувати їх через Google – документ, як рекомендував учитель ;

в) мені зручно це робити через Viber, як ми домовились з вчителем;

г) мою думку не враховано.

15. Як здійснюєте Ви обговорення досягнень і прогалин Вашої дитини з її вчителем?

а) пишу вчителю на електронну пошту Gmail;

б) пишу у чаті Viber;

в) телефоную;

г) приходжу на безпосередню бесіду.

16. Як здійснюєте Ви обговорення планів коригування навчання і розвитку Вашої дитини з її учителем?

- а) пишу вчителю на електронну пошту Gmail;
- б) пишу у чаті Viber;
- в) телефоную;
- г) приходжу на безпосередню бесіду.

17. Як вчитель Вашої дитини здійснює вивчення й урахування думки батьків щодо вирішення проблем і перспектив класу, навчання і розвитку дітей?

- а) через публікації опитувань, анкетувань у додатках Google;
- б) через опитування у Viber;
- в) через телефонну розмову;
- г) через організацію безпосередніх зустрічей.

18. У який спосіб Ви долучаєтеся щодо вирішення проблем і перспектив класу, навчання і розвитку дітей?

- а) через спільне оформлення планів навчання і розвитку дитини за допомогою сервісів Google;
- б) через коментарі й обмін публікаціями у Viber;
- в) через телефонні розмови;
- г) приходжу на безпосередню бесіду до вчителя.

Питання анкети відповідають компонентам: інформаційним (1-3 питання), консультаційним (4-6), коригувальним (7-9), превентивно-виховним (10-12), результативним (13-15), перспективно-планувальним (16-18).

**Анкета оцінювання ефективності
методики організації педагогічного співробітництва педагога і батьків
(для вчителів)**

Компоненти / Твердження	Відповіді			
	а	б	в	г
<i>Інформаційний компонент</i>				
Чи було досягнуто мети співробітництва з батьками через засоби мобільної комунікації?	Так	Скоріше так, ніж ні	Ні	Важко оцінити
Який зі способів мобільної комунікації на Ваш погляд виявився найбільш ефективний в наданні батькам інформації про організацію освітнього процесу	Сервіси Google	Viber	Сервіси Google та Viber	Важко оцінити
Яку оцінку Ви дасте ефективності інформування батьків Ваших вихованців через засоби	Високоєфектив но	Достатньо ефективно	Посередня ефективність	Неефект ивно

мобільної комунікації?				
Консультаційний компонент				
За допомогою яких засобів мобільної комунікації до Вас зверталися батьки з приводу консультування найчастіше?	Сервіси Google	Viber	Сервіси Google та Viber	Важко оцінити
Чи було досягнуто мети консультування через засоби мобільної комунікації?	Так	Не вдалося встановити	Важко відповісти	Ні
Який спосіб індивідуального консультування батьків вважаєте найбільш оптимальним?	Сервіси Google	Viber	Сервіси Google та Viber	Важко оцінити
Коригувальний компонент				
Через який засіб мобільної комунікації Ви ініціювали звернення до батьків із приводу коригування навчальних	Сервіси Google	Viber	Сервіси Google та Viber	Важко оцінити

досягнень учнів?				
Чи вдалося Вам досягти мети коригування через засоби мобільної комунікації?	Так	Скоріше так, ніж ні	Ні	Важко оцінити
Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність комунікації між педагогом і батьками у межах вирішення навчальних проблем дітей?	Від ІКТ-компетентності учасників комунікації	Від обраних зручних для обох сторін засобів мобільної комунікації	Від прагнення усіх сторін співпрацювати	Важко відповісти
Превентивно-виховний компонент				
Через який засіб мобільної комунікації Ви ініціювали звернення до батьків із приводу коригування поведінки і виховання дітей?	Сервіси Google	Viber	Сервіси Google та Viber	Через телефонний дзвінок
Яким чином реагували батьки на Ваші звернення з приводу поведінки й	Писали у чаті Viber	Вимагали відео /конференцзв'язку	Не реагували узагалі	Важко відповісти

виховного впливу стосовно їх дітей через засоби мобільної комунікації?				
Від чого, на Вашу думку, залежить ефективність комунікації між педагогом і батьками у межах превенції негативних моделей поведінки дітей?	Від ІКТ-компетентності учасників комунікації	Від обраних зручних для обох сторін засобів мобільної комунікації	Від прагнення усіх сторін співпрацювати	Важко відповісти
Результативний компонент				
Через який засіб мобільної комунікації Ви доводили до відома батьків досягнення учнів?	Сервіси Google	Viber	Сервіси Google та Viber	Через телефонний дзвінок
Через який засіб мобільної комунікації Ви доводили до відома інформацію про виховні заходи, проведені у класі?	Сервіси Google	Viber	Сервіси Google та Viber	Через телефонний дзвінок

Який формат мала надана Вами інформація батькам про навчання і виховну діяльність	Текстовий документ, відеоматеріали	Фото сторінок класного журналу	Фотоколаж	Вербальний
<i>Перспективно-планувальний компонент</i>				
Через який засіб мобільної комунікації Ви вивчали думку батьків з приводу вирішення організаційних питань і побудови освітньої траєкторії їх дітей?	Сервіси Google, анкетування	Viber, опитування	Сервіси Google та Viber	Через телефонну розмову
Чи проявили активність батьки при проведенні Вами опитування через засоби мобільної комунікації?	Так, практично усі батьки були активними	Більшість батьків взяли участь в опитуванні	Респондентами опитування стала меншість батьків	Ні, батьки були малоактивні
Яку Ви оцінюєте перспективне співробітництво з батьками засобами	Високоєфективно	Достатньо ефективно	Посередня ефективність	Неефективно

мобільної комунікації?				
------------------------	--	--	--	--

Практичні рекомендації організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів

На основі результатів дослідження організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів та перевірки її ефективності можна сформулювати такі практичні рекомендації організації педагогічного співробітництва педагога і батьків молодших школярів:

1. Проводити систематичне опитування батьків щодо зручності й доступності використовуваних педагогом засобів мобільної комунікації.
2. Здійснювати навчання батьків іншим засобам мобільної комунікації.
3. Розширювати коло засобів мобільної комунікації для реалізації співробітництва між педагогом і батьками через уведення у комунікаційний процес дистанційних платформ задля трансляції батьківських зборів.
4. Практикувати проведення заходів неформального спілкування педагогів і батьків через засоби мобільної комунікації.
5. Ініціювати проведення спільних он-лайн-зустрічей різних форматів заходів за участю учнів, батьків, педагогів.
6. Педагогам урізноманітнювати формат представлення батькам освітніх результатів вихованців і звітів про позанавчальну діяльність класу.
7. Запровадити систематичні консультації педагогів і батьків з питань навчання, розвитку, поведінки учнів із використанням засобів мобільної комунікації.
8. Запрошувати батьків до систематичної спільної он-лайн-роботи з педагогом у плані розробки й коригування траєкторії індивідуального особистісного розвитку учнів.

9. Педагогам проводити періодичні відеотрансляції уроків для батьків з метою демонстрації навчальних досягнень їхніх дітей (за попередньою згодою усіх батьків).

10. Проводити тренінги для батьків із розвитку їх ІКТ-компетентності.

11. Проводити спільні бесіди з батьками, учнями стосовно їх навчальних досягнень, набуття моделей поведінки із використанням засобів мобільної комунікації.

12. Залучати батьків до створення відеоматеріалів виховної спрямованості із подальшим обміном ними у межах батьківської спільноти засобами мобільної комунікації (за попередньою згодою батьків).

13. Педагогам проводити відеотрансляції виховних заходів, спортивних змагань за участю учнів класу (за попереднім погодженням із батьками), публікувати фото, відео, аудіоматеріали у хмарних сервісах для подальших обмінів між учасниками батьківської спільноти.

14. У межах проведення формувального оцінювання здобувачів початкової освіти практикувати створення педагогами різноформатних публікацій із використання хмарних сервісів для презентування їх батьківській спільноті.

15. Педагогам проводити навчання серед батьків щодо дотримання етики спілкування у віртуальному просторі.

16. Продумати й упровадити систему мотивації батьків до ініціювання активних опитувань щодо вирішення проблем класу й школи через використання мобільної комунікації.

17. Створити умови для неформального спілкування педагогів і батьків у мобільному просторі.

18. Педагогам проводити систематичне роз'яснення батькам змісту домашніх завдань через використання засобів мобільної комунікації.

19. Педагогам урізноманітнювати форми представлення матеріалів інформаційно-консультаційного характеру, які транслюються батькам через засоби

мобільної комунікації (текстові файли, презентації, таблиці, відео, аудіо, публікації, фотоколажі та ін.).

20. Давати можливість учасникам співробітництва (педагогам і батькам) здійснювати оцінку, моніторинг ефективності їх взаємодії у віртуальному середовищі.

Реалізація педагогічного співробітництва вчителів і батьків молодших школярів обов'язково має включати участь адміністрації закладу НУШ, участь педагогічної спільноти закладу НУШ у впровадження такої моделі співробітництва й комунікації.

Участь адміністрації закладу НУШ у реалізації педагогічного співробітництва вчителів і батьків молодших школярів засобів мобільної комунікації має передбачати такі заходи, як-от:

1. Організація підвищення кваліфікації педагогів до активного повсякденного використання засобів мобільної комунікації з батькам молодших школярів.

2. Пропагування у педагогічному колективі засобів мобільної комунікації.

3. Залучення педагогів до впровадження засобів мобільної комунікації. у повсякденну професійну діяльність.

4. Передбачення мотиваційної системи педагогів задля спрямування їх до впровадження нових і актуальних засобів мобільної комунікації.

5. Проведення діагностики результатів і утруднень педагогів щодо впровадження засобів мобільної комунікації.

6. Здійснення контрольної-корекційної роботи щодо впровадження представниками педагогічної спільноти засобів мобільної комунікації.

7. Проведення методично-інструктивних заходів із питань впровадження засобів мобільної комунікації.

8. Створення авторських педагогічних груп у межах педагогічного колективу з питань впровадження засобів мобільної комунікації.

9. Надання організаційно-методичної допомоги та здійснення відповідного супроводу впровадження засобів мобільної комунікації

Участь педагогічної спільноти закладу НУШ у реалізації педагогічного співробітництва вчителів і батьків молодших школярів засобами мобільної комунікації.

Вчителі та батьки мають взаємодіяти, зокрема це спілкування уможлиблюється у такий спосіб:

1. Постійна активна участь у діалозі;

2. Можливість створювати нову комунікацію – групи в соціальних мережах, розсилки необхідної інформації, «чайні зустрічі», «фруктові перерви», обмінювання книжками, досвідом, тощо.

3. Допомога організаційних питань, зокрема, позакласових заходів, допомога у проведенні класних та позакласних заходів;

4. Організації на проведення навчальних занять, підготовка навчальних матеріалів, допомога у створенні середовища навчання.

Вчитель початкової школи має бути провідником освітніх змін, що реалізується через його участь у відповідних фокус-групах:

Фокус-група: вчитель початкової школи – керівник закладу НУШ

«Вчитель початкової школи – співорганізатор освітніх змін і рівноправний партнер»

Керівник закладу освіти і вчитель початкової школи на засадах партнерства й рівноправності впроваджуватимуть освітні зміни, спільно визначатимуть пріоритети.

Керівник і вчитель початкової школи мають бути соратниками, а не опонентами нової освітньої парадигми.

Фокус-група: вчитель початкової школи – вчитель початкової школи (колега)

«Вчитель початкової школи – це носій прогресивного досвіду»

Вчитель початкової школи має стати суб'єктом (носієм/творцем) передового досвіду.

Навіть педагог з мінімальними стажем і кваліфікаційною категорією може вважатися носієм, ініціатором прогресивних змін і новатором.

Фокус-група: вчитель початкової школи - батьки

«Вчитель початкової школи – авторитет для батьківської спільноти, відкритий до постійного діалогу й об'єктивної критики»

У сприйнятті батьківської спільноти вчитель НУШ має постати як фахова особистість, шанобливий і толерантний, який поділяє думки й інтереси батьків.

Упровадження запропонованих нами практичних рекомендацій сприятиме удосконаленню педагогічного співробітництва педагогів і батьків засобами мобільної комунікації.

Вчителі повинні бути основними ініціаторами партнерських заходів, для початку, створити спільноту «батьки-помічники», що згодом допомагатиме у вирішенні важливих питань з щоденного життя дітей.